

Koncepce řízení a rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v Mikroregionu Valašské Klobucko

Radoslava Šindlerová

Bakalářská práce
2025

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Radoslava Šindlerová
Osobní číslo: M22783
Studijní program: B0413A050024 Ekonomika a management
Specializace: Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia: Kombinovaná
Téma práce: Koncepce řízení a rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v Mikroregionu Valašské Klobucko

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši na téma kultury a místního rozvoje.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav kultury mikroregionu se zaměřením na zhodnocení rozvojových výzev.
- Navrhněte koncepci rozvoje kulturních aktivit mikroregionu Valašské Klobucko a návrhy ekonomicky propočítejte.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BALIBREA, Mari Paz. *The global cultural capital: addressing the citizen and producing the city in Barcelona*. The contemporary city. London, United Kingdom: Palgrave Macmillan, 2017. ISBN 978-1-137-53595-5.
ERTÜRK, Eylem (ed.). *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. Kulturní politika & arts management. Brno: Barrister & Principal, 2016. ISBN 978-80-7008-368-0.
MEDLÍKOVÁ, Olga a ŠEDIVÝ, Marek. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Grada, 2017. ISBN 978-80-271-9262-5.
PERNICA, Petr. *Nový pohled na kulturu: logistika kultury*. Společnost. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2730-6.
SVOBODA, František a ŠKARABELOVÁ, Simona. *Ekonomika kultury*. Masarykova univerzita, 2024. ISBN 978-80-280-0530-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lukáš Danko, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2025**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. května 2025**

L.S.

doc. Ing. Michal Pilík, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2025

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění bez ohledu na výsledek obhajoby;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- jedno vyhotovení bakalářské práce v listinné podobě bude ponecháno Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně k uložení;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá; neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že

- jsem na bakalářské práci pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem řádně citoval(a); v případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis autora

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou řízení a rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v mikroregionu Valašské Klobucko. Cílem práce je analyzovat současný stav kulturního prostředí v regionu, identifikovat klíčové aktéry, silné a slabé stránky, a na základě těchto zjištění navrhnout strategickou koncepci podpory kultury. V teoretické části je rozpracována definice kultury, její společenský a ekonomický význam, role neziskových organizací a specifika místní kulturní identity. Praktická část je postavena na rozhovorech s aktéry, analýze místní kultury a SWOT analýze. Výsledkem práce je návrh konkrétních strategických cílů zaměřených na vylepšení propagace, vzdělávání, spolupráce a financování, doplněný návrhem rozpočtů a hodnocení jejich realizace. Práce má sloužit jako podklad pro kulturní plánování v regionu.

Klíčová slova: kultura, neziskové organizace, mikroregion, strategické plánování, kulturní rozvoj

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with the management and development of cultural activities by non-profit organizations in the microregion of Valašské Klobucko. The aim of the thesis is to analyze the current state of the cultural environment in the region, identify key stakeholders, strengths and weaknesses, and based on these findings, propose a strategic concept for cultural support. The theoretical part elaborates on the definition of culture, its social and economic importance, the role of non-profit organizations, and the specifics of local cultural identity. The practical part is based on interviews with stakeholders, an analysis of local culture, and a SWOT analysis. The outcome of the thesis is a proposal of specific strategic objectives aimed at improving promotion, education, cooperation, and funding, supplemented by budget suggestions and an evaluation of their implementation. The thesis is intended to serve as a basis for cultural planning in the region.

Keywords: culture, non-profit organizations, microregion, strategic planning, cultural development

Poděkování patří zejména mému pracovnímu kolektivu, a hlavně paní ředitelce Ing. Miriam Smilkové, za vstřícnost, pochopení a podporu během celého studia. Velmi si vážím toho, že jste mi umožnili skloubit pracovní povinnosti se studiem a svým přístupem jste mi výrazně ulehčili cestu k dokončení této bakalářské práce.

Velké poděkování patří mé rodině za neustálou podporu během celého studia, mému manželovi za trpělivost a porozumění, a především mému bratrovi, který mi věnoval čas a ochotně mi pomáhal s doučováním.

Poděkování patří také vedoucímu mé bakalářské práce, Ing. Lukáši Daňkovi, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady a podporu při zpracování této práce.

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA.....	14
1.1 KULTURA	14
1.1.1 Kulturní identita	15
1.1.2 Společenský dopad	15
1.2 KULTURA A NEZISKOVÝ SEKTOR	17
1.3 KULTURA A EKONOMICKÝ DOPAD	18
2 MANAGEMENT KULTURY A SPECIFIKA MÍSTNÍ KULTURY	21
2.1 ORGANIZACE A ŘÍZENÍ	21
2.2 SPECIFIKA MÍSTNÍ KULTURY	22
2.2.1 Jazyk a dialekty	22
2.2.2 Místní umění a řemesla	26
3 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ	29
3.1 VIZE MÍSTNÍ KULTURY	30
3.2 CÍLOVÉ SKUPINY	31
3.3 FINANCOVÁNÍ KULTURNÍCH AKTIVIT	32
3.4 KOMUNIKACE A PROPAGACE	34
4 PROBLEMATIKA REGIONŮ.....	36
4.1 SPRÁVA REGIONŮ	36
4.2 REGIONÁLNÍ IDENTITA	37
4.3 DISPARITY V REGIONECH	38
5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	40
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	41
6 PŘEDSTAVENÍ MIKROREGIONU VALAŠSKÉ KLOBUCKO.....	42
6.1 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	42
6.2 DEMOGRAFICKÁ STRUKTURA	43
6.3 HISTORIE A KULTURNÍ DĚDICTVÍ	46
6.4 MÍSTNÍ TRADICE A ZVYKY	49
7 HODNOCENÍ MÍSTNÍ KULTURY A SPECIFIKA MÍSTNÍ KULTURY	54
7.1 ANALÝZA AKTÉRŮ MÍSTNÍ KULTURY	54
7.1.1 Oddělení kultury.....	54
7.1.2 Neziskové organizace.....	55

8	ROZHOVORY S KLÍČOVÝMI AKTÉRY MIKROREGIONU	59
8.1	ROZHOVOR S PANÍ MGR. VERONIKOU JIŘÍČKOVOU Z ODDĚLENÍ KULTURY A CESTOVNÍHO RUCHU V BRUMOVĚ – BYLNICI.....	59
8.2	ROZHOVOR S PANÍ PAVLÍNOU ŽÍDKOVOU, PŘEDSEDKYNÍ SDRUŽENÍ VALAŠSKÝ JARMEK, Z.S.....	62
8.3	ROZHOVOR S PANEM ANTONÍNEM STRNADEM, ČLENEM SKAUTSKÉHO STŘEDISKA.....	67
9	ANALÝZA INFRASTRUKTURY MÍSTNÍ KULTURY	70
9.1	ANALÝZA VYBRANÉ KULTURNÍ AKCE.....	70
9.1.1	Pohádkový hrad.....	70
9.2	ANALÝZA VEŘEJNÝCH ZDROJŮ DO KULTURY	76
9.3	ANALÝZA PROJEKTŮ KULTURY	79
10	NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE MÍSTNÍ KULTURY	81
10.1	ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU A ZHODNOCENÍ ROZVOJOVÝCH VÝZEV	81
10.2	SWOT ANALÝZA.....	82
10.3	STRATEGICKÉ CÍLE	84
10.4	MONITORING A HODNOCENÍ	88
	ZÁVĚR.....	91
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
	SEZNAM OBRÁZKŮ	97
	SEZNAM TABULEK.....	98

ÚVOD

Kultura představuje nedílnou součást lidské existence, je nositelem identity, tradic a hodnot společnosti. Význam kultury není zaměřen pouze na oblast umění, ale přesahuje do každodenního života jednotlivců, ovlivňuje mezilidské vztahy, vytváří komunitní soudržnost a přispívá ke společenskému i hospodářskému rozvoji. Speciální roli v tomto ohledu sehrávají také neziskové organizace, které na místní úrovni obstarávají bohatou nabídku kulturních aktivit, uchovávají regionální tradice a podněcují občanskou participaci. Právě těmto organizacím, jejich fungování a možnostem rozvoje v rámci mikroregionu Valašské Klobucko, je věnována tato bakalářská práce.

Mikroregion Valašské Klobucko je specifický svou geografickou polohou, historickým vývojem i kulturním dědictvím. V regionu působí řada aktivních spolků a organizací, které se podílejí na kulturním životě obcí. Z dostupných údajů i osobních rozhovorů s aktéry vyplývá, že přes množství aktivit čelí neziskové subjekty řadě výzev – nedostatku financí, slabé propagaci, chybějící spolupráci a omezeným znalostem v oblasti strategického plánování a dotační politiky. Práce proto usiluje o návrh koncepce řízení a rozvoje kulturních aktivit, která by těmto subjektům pomohla lépe se orientovat v současném prostředí, zefektivnit svou činnost a posílit jejich postavení v rámci mikroregionu.

Cílem práce je zmapovat aktuální stav místní kultury, identifikovat její specifika a problémy, a na základě zjištěných poznatků formulovat strategické cíle, které by vedly k jejímu systematickému a udržitelnému rozvoji. Teoretická část se věnuje vymezení pojmu kultura, roli neziskových organizací, kulturní identitě a regionálním aspektům kulturní politiky. Praktická část poté analyzuje situaci v mikroregionu Valašské Klobucko prostřednictvím rozhovorů, zmapováním místní kultury, SWOT analýzy a vlastních návrhů. Výsledkem je návrh konkrétních opatření a nástrojů, které by mohly přispět ke zkvalitnění kulturního života a aktivnímu zapojení obyvatel regionu.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je navrhnout koncepci řízení a rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v mikroregionu Valašské Klobucko. Práce identifikuje specifika místní kultury, analyzuje stávající kulturní infrastrukturu a aktéry působící v neziskovém kulturním sektoru. Na základě zjištěných poznatků jsou navrženy strategické směry a cíle, které povedou k rozvoji místní kultury s důrazem na spolupráci, komunikaci a zapojení mladé generace.

Pro identifikaci slabých a silných stránek byly využity zejména rozhovory s klíčovými aktéry mikroregionu. Zvoleni byli představitelé oddělení kultury a také hlavní zástupci neziskových organizací. Dále bylo vycházeno ze strategických dokumentů a koncepcí jednotlivých obcí.

Výstupem práce je také SWOT analýza, která pomáhá identifikovat hlavní příležitosti a hrozby v rámci kulturního prostředí mikroregionu. Strategické cíle odpovídají reálným potřebám regionu a zohledňují možnosti neziskových organizací, specifika místní kulturní identity a dostupné zdroje. Cíle jsou doplněny jednotlivými kroky a propočty, díky kterým je možná jejich realizace, která povede ke kulturnímu rozvoji.

Cílem teoretické části je představení oblasti kultury a kulturní identity, neziskových organizací a strategického plánování. Primárními zdroji jsou zejména odborné články, rešerše a odborná literatura, zaměřující se na dané téma.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA

V dnešní době je běžné spojovat termín *kultura* spíše s oblastí nehmotného, s říší myšlenek. Zejména umělci, při tvorbě svých děl, se nechávají unést vlnou vlastních představ a fantazií a samotné řemeslo ztrácí v pojmu *kultura* svoji zásadní roli.

Avšak od samého začátku byl koncept kultury úzce spjat s oblastí pozemského života, s lidským úsilím a prací, která postupně a vytrvale zlepšovala svět. (Svoboda a Škarabelová, 2024)

1.1 Kultura

Abychom správně pochopili význam kultury, je potřeba si uvědomit, že fyzické a duševní namáhání se prostřednictvím kultury navzájem propojují. (Svoboda a Škarabelová, 2024) Kultura je osobní cestou. Lidský vývoj je proces, který je pro každou osobu specifický a individuální. Tento proces ale nemůže probíhat osamoceně. Potřebujeme zpětnou vazbu, další lidi a komunitu. Samotný pojem *kultura* je příliš obsáhlý, aby se dal zjednodušeně charakterizovat, to často vede ke špatným výkladům. Kultura pro nás může mít tyto významy:

- Seskupení aktivit, které nás vnášejí do umění a kulturního dědictví
- Komunitní a společenské soužití
- Evoluční proces rozvoje

Každý člověk má oprávnění zapojit se do kulturních aktivit v rámci společnosti, těžit z uměleckých děl a přispívat k vědeckému pokroku a jeho benefitům. (Ertürkova, 2016) Na úrovni každodenního života pak každá kultura a její rysy formují struktury (pravidla, která regulují chod společnosti), jež ovlivňují způsob, jakým lidé jednají.

Kulturu, postavenou na těchto principech, lze následně vnímat široce jako seskupení významných duchovních, materiálních, intelektuálních a emocionálních charakteristik, které definují určitou společnost nebo konkrétní sociální skupinu. Kromě toho, kultura zahrnuje nejen umělecké a literární výstupy, ale také životní způsoby, formy soužití, hodnotové systémy, tradice a přesvědčení. Konkrétněji pak kultura představuje instituce, které tyto body prohlubují. (Pernica, 2017)

1.1.1 Kulturní identita

Termín *identita* zahrnuje řadu různých vysvětlení, což nás přivádí k závěru, že lidská bytost o svou vlastní identitu téměř přichází. Identita tvoří klíčový aspekt lidské existence, který je formován různými vlivy. Mezi tyto vlivy patří biologické charakteristiky, sexualita, genderová identita, věk, rasa, kulturní pozadí, skupinové interakce a také sociální, ekonomické a politické faktory. Proces tvorby identity vzniká tím, že se navazují vztahy mezi mnoha subjekty, jednotlivci nebo událostmi, které mají společné znaky, a zároveň zahrnuje prožívání a uvědomění si sebe, své originality a odlišnosti od ostatních. Je důležité vždy mít na paměti, že proces utváření a vymezení identity závisí na tom, jak je jedinec spojen s konkrétní skupinou a jak zároveň vnímá své postavení vůči jiným, odlišným skupinám. (Skarupská, 2017)

Balibrea se ve své knize, zaměřující se na roli kultury v transformaci Barcelony v globální kreativní město, zabývá právě kulturní identitou. Poukazuje na to, jak místní obyvatelé byli nejen tvůrci, ale byli přímo součástí kulturního obrazu Barcelony, což vedlo k tomu, že každodenní život místních se stal turistickým zážitkem. Kulturní identita se zde projevuje takovým způsobem, kdy obyvatel města, které se prezentuje jako kreativní, není jen pasivním konzumentem kultury, ale i aktivním tvůrcem, který přispívá k rozvoji. (Balibrea, 2017) V rámci globalizace je důležité vidět kulturní identitu jako proměnlivý jev, který se neustále přetváří vlivem mezikulturních interakcí. Během života se jednotlivci přizpůsobují různým kulturním normám a jejich kulturní identita se často vyvíjí na základě interakce s okolním prostředím. (Skarupská, 2017) Kulturní identita představuje proces neustálého vývoje, na který mají vliv jak tradiční hodnoty, tak moderní tendence. Pro úspěšné implementování do strategií udržitelného rozvoje, je důležité ji chápat nejen jako součást historického odkazu, ale také jako dynamickou sílu, která přispívá k celkovému pokroku společnosti, kulturní identity a výzev spojených s kulturním rozvojem. (Ertürkova, 2016)

1.1.2 Společenský dopad

Současná společnost čelí mnoha kulturním výzvám, které zásadně ovlivňují její stabilitu a směřování hodnot. Fenomén deterministického chaosu naznačuje, že civilizace procházejí obdobími rozmachu a úpadku, přičemž pokles často nastává náhle a nepředvídatelně. Ztráta schopnosti řídit a oslabení strukturovanosti společnosti bývá často důsledkem vnějších vlivů,

jako jsou ekonomické krize, ekologické změny či politické otřesy. Tato nestabilita se projevuje i v kulturní sféře, kde se stírají hranice mezi vysokou a populární kulturou. Kulturní aktivity se čím dál více podřizují komerčním zájmům, což vede k jejich povrchnosti a snižování intelektuální úrovně populace. Masová kultura a digitalizace napomáhají slábnutí kritického myšlení, neboť preferují rychlou konzumaci obsahu na úkor hlubšího zamyšlení a analýzy. (Pernica, 2017)

Mezi klíčové výzvy společnosti v závislosti na rozvoji kultury patří:

- Zapojení občanů do kulturních aktivit, což jim umožní lépe chápat jejich vlastní identitu a aktivně se podílet na tvorbě kulturní politiky.
- Podpora kreativity a inovací, které napomáhají udržení kulturní rozmanitosti a zároveň posilují místní ekonomické struktury.
- Podpora dialogu mezi generacemi a zajištění kulturní kontinuity, což napomáhá udržování historických souvislostí a zároveň přizpůsobování kultury současným potřebám komunity. (Ertürkova, 2016)

Dalším zásadním problémem je úpadek vzdělávacích systémů, které jsou stále častěji chápány spíše jako prostředek pro dosažení profesního úspěchu, než jako nástroj pro osobní růst a rozvoj myšlení. Vysoké školy a další vzdělávací instituce se více a více orientují na manažerské strategie, což má za následek, že se důraz klade na efektivitu a konkurenceschopnost namísto prohlubování znalostí. Tento trend je součástí širšího zaměření na ekonomický racionalismus, který zasahuje také do oblasti kultury. Hodnoty umění a vzdělání jsou převážně určovány tržními parametry, což oslabuje jejich původní estetickou a intelektuální hodnotu. Privatizace veřejných institucí a klesající podpora ze strany státu ztěžují přístup ke kultuře a vzdělání, což prohlubuje sociální nerovnost a oslabuje kulturu soudržnosti ve společnosti. (Pernica, 2017) Na jedné straně může sloužit kultura jako nástroj pro hospodářský rozvoj, avšak to může vést k nežádoucím výsledkům, jako je proměna kulturní identity ve zboží a přizpůsobení kulturních iniciativ aktuálním tržním požadavkům. Zatímco primární cíle kulturní politiky byly zaměřeny na podporu integrace a zajištění širšího přístupu ke kulturnímu životu, dnešní metody se často orientují na budování image města a komerční využití kulturní identity. Tato změna může vést k úpadku kulturní rozmanitosti a přehlížení komunit, jejichž kulturní hodnoty se těžko prodávají. (Balibrea, 2017) Společnost stále častěji upřednostňuje okamžité zisky před hodnotami, které mají dlouhodobou platnost, což přispívá k narušení její stability a jednoty.

Ekonomické myšlení a praktické přístupy nyní nahrazují duchovní principy, které dříve formovaly sociální identitu. Tento trend posiluje oslabení kolektivního povědomí a mezilidských interakcí. V souvislosti s těmito změnami se objevuje nutnost zaměřit se na tyto tendence a hledat alternativy, které by mohly pomoci obnovit důležitost kulturních a vzdělávacích institucí pro uchování kulturní identity a podporu kritického myšlení. (Pernica, 2017)

1.2 Kultura a neziskový sektor

Abychom splnili požadavky právní struktury organizace, je nutné mít jasně stanovené poslání. Zaměstnanci v neziskovém sektoru by měli být s tímto posláním silně spojeni a veřejnost by mu měla rozumět. Kulturu v neziskovém sektoru lze zkoumat z více úhlů pohledu. Můžeme se zaměřit na tzv. firemní kulturu uvnitř dané organizace nebo kulturu jako výstup neziskové organizace. Firemní kultura má kořeny ve filozofii, představuje konkrétní cíl, misi a vývoj. Aby byla přínosem, musí být v souladu s jednáním organizace a její vnitřní struktury.

Firemní kulturu tvoří:

- Cíle a budoucnost organizace
- Grafické prvky a označení
- Způsob, jakým organizace komunikuje
- Vztahy uvnitř organizace
- Tradice a praktiky
- Prezentace organizace

Dobře nastavená firemní kultura je velkým přínosem pro fungování a chod organizace. (Šedivý a Meldíková, 2017)

I když v posledních letech roste počet uměleckých neziskových organizací, poptávkové trendy naznačují opačné směry. Výzkum o veřejné účasti na umění, který uskutečnil Národní umělecký fond, ukazuje, že mnoho uměleckých oborů zažívá pokles nebo stagnaci v počtu návštěvníků, zejména v oblasti neziskového sektoru. Lidí, kteří navštěvují kulturní akce, ubývá, a tyto poklesy jsou patrné u různých demografických skupin, včetně vzdělaných jedinců, kteří mají obvykle nejvyšší tendenci účastnit se těchto událostí. Hlavním problémem je změna ve sledovanosti mezi generacemi, kdy mladší lidé projevují klesající zájem.

(Powell a Bromley, 2020) Existují také mezinárodní programy související s kulturou v neziskovém sektoru. Různé globální projekty dosáhly úspěchu při vytváření atraktivních projektů pro další rozvoj kulturní oblasti. Evropská kulturní nadace (ECF) řídila programy Policies for Culture od roku 2000 do 2006 a Kultura Nova v letech 2000 až 2004. Od roku 2007 se její aktivity zaměřily na země, které sousedí s Evropskou unií, včetně Moldavska, Ukrajiny, Turecka a Kaliningradu v Rusku. V každém z programů ECF, nazvaných Rozvoj kapacity (Capacity Development, CAPA), byly zahrnuty úkoly, které zahrnují školení pracovníků v kultuře, a to jak v neziskových organizacích, tak ve veřejných a soukromých institucích, zvýšení úrovně profesionality (účastníci vypracovávají a uvádějí do praxe profesionální "rozvojový plán" pro své organizace, kulturní mapování měst a podpora kulturní sféry jak na místní, tak na národní úrovni). (Ertürkova, 2016) Neziskové organizace mají vysokou závislost na financování formou darů od jednotlivců, přičemž osobní dary tvoří 44 % celkových příjmů institucí, které se zaměřují na umění, kulturu a humanitní vědy. Dále 32 % příjmů pochází z poskytovaných služeb, zatímco 10 % přichází z vládních subvencí. Přesto existují výrazné rozdíly v dostupných financích, kdy menší neziskové organizace – zejména ty, které se orientují na různorodé komunity – dostávají mnohem nižší finanční prostředky. (Powell a Bromley, 2020)

1.3 Kultura a ekonomický dopad

Kultura a umění hrají zásadní roli v ekonomice. Neziskové subjekty v kulturním sektoru jsou klíčové nejen pro pokrok v oblasti umění, ale také pro pracovní příležitosti a ekonomickou expanzi. Výzkumy ukázaly, že umění a kultura mají silnou vazbu na komunitní aktivity, ekonomické činnosti a zaměstnanost, přičemž podpora od státu zvyšuje jejich vliv. (Powell a Bromley, 2020) Přesto vysoce specializovaná kultura se nachází na okraji zájmu, neboť její důležitost je stále více nahrazována konzumací. Objevuje se paradoxní spojení mezi důležitým životním prvkem a prázdným významem, což ukazuje na to, že kultura většinou existuje jako forma zábavy místo toho, aby nabízela hluboký intelektuální prožitek. Místo toho, aby byla kultura vnímána jako nástroj pro strukturování existence, identity a smyslu života, proměňuje se v globalizovanou "kulturu řízení". Důraz se soustředí na aktuální módní směry a povrchní zážitky, což oslabuje možnosti společnosti angažovat se ve smysluplných aktivitách. Všechny kulturní výstupy a události se řídí zásadami trhu, spotřebou a ekonomickou rentabilitou. (Pernica, 2017) Kultura v kontextu globálního kapitalismu se stává významným ekonomickým prvkem, když kulturní a kreativní sektory vytvářejí základ pro průmysl zaměřený na zážitky a zábavu. Města se proměňují v městské komunity,

přičemž kultura hraje klíčovou roli při zvyšování jejich atraktivity a konkurenceschopnosti na mezinárodním trhu. (Balibrea, 2017) Historicky se kulturní instituce vždy snažily zajistit si vlastní zdroje financování. Zjednodušeně lze říci, že jednotliví umělci (jako jsou malíři, sochaři, architekti, skladatelé a další) fungovali po dlouhá staletí na trhu a nabízeli své díla za ceny, které určoval trh, což jim umožnilo žít samostatně, nebo získávali štědré granty od soukromých subjektů. (Svoboda a Škarabelová, 2024)

Neziskové organizace zaměřené na kulturu a umění čelí výzvám spojeným s financováním, přičemž tradiční metody, které se opírají o dary a granty, procházejí transformací. Současně roste tlak na tyto organizace, aby generovaly vlastní příjmy a diversifikovaly své finanční zdroje. (Powell a Bromley, 2020) Na druhou stranu inovativní způsoby financování, jako je crowdfunding, a webové platformy umožňují kulturním tvůrcům a neziskovým institucím získat přístup k celosvětovému publiku a snížit svou závislost na klasických donorech. (Balibrea, 2017) Hranice, které dříve jasně oddělovaly kulturu elitní a populární, se pomalu ztrácejí, což nutí neziskové organizace hledat alternativní zdroje financování a ospravedlnění své existence. Určité kulturní instituce začínají spojovat neziskové a komerční přístupy, například prostřednictvím partnerství s podniky a aplikace tržních taktik. (Powell a Bromley, 2020) Kultura se proměnila na komoditu, kde se ekonomická efektivita a ziskovost stávají měřítkem hodnoty umění. Neziskové organizace, které se zaměřují na kulturní nebo charitativní činnost, hrají klíčovou roli v prosperitě celkové společnosti. Pro jejich fungování je potřeba spolupráce s různými partnery, hlavně s městem, státem či firmami. Spolupráce s městem přináší navíc neziskovým organizacím kromě finanční podpory také post důvěryhodnosti. To, že mají neziskové organizace tolik nadřízených partnerů, přináší také úskalí. Neziskové organizace potřebují vyvážit zájmy všech, a to se často komplikuje, jelikož nejsou zaměřené jen na jeden konkrétní cíl, na rozdíl od firem, jejíž cílem je zisk. Pokud je nezisková organizace oficiálně napojená na veřejnou instituci např. v rámci spolupráce s městem, firemní partneři nemají problém danou organizaci finančně podpořit, protože působí důvěryhodně a má jisté zázemí. Díky tomu firmy působí v očích veřejnosti pozitivně, protože přispívají na smysluplnou věc. Naopak, pokud činitel v neziskové organizaci dříve působil na úřadě, pro firmy taková skutečnost nebude přesvědčivá, protože to v jejich očích může vzbuzovat podezření, že zde probíhá korupce. (Zheng, Ni a Crilly, 2019)

Přestože kulturní instituce, jako jsou školy a církve, stále existují, jejich význam v rámci ekonomického přebytku postupně zanikl. Umělci se musí přizpůsobit tržním standardům,

kdy jejich hodnotu stanovují ceny a zájem médií. Mladí tvůrci jsou postupně utvářeni k tomu, aby se stali součástí marketingových plánů, přičemž se často nezabývá uměleckou hodnotou jejich práce. (Pernica, 2017) Jedním z častých důvodů pro financování kultury je snaha udržet a zlepšit prestiž daného státu, města či obce. Tento argument by neměl být v každodenním životě podceňován. Pokud jde o prestiž, běžné posuzování žádoucích výsledků ustupuje do pozadí. Soutěžení v oblasti prezentace a hodnoty mezi jednotlivými zeměmi, národy nebo bohatými osobnostmi je trvalým prvkem lidského chování. Pokud chápeme kulturu jako produkt vyšší úrovně, tedy v souladu s ekonomickými teoriemi jako výrobek, jehož poptávka roste rychleji než příjmy jednotlivce, pak podpora kulturních aktivit a služeb jasně ukazuje na ekonomickou sílu dané obce, národa nebo státu. Nicméně by také měla odrážet vysokou úroveň a kulturní rozvinutost konkrétního společenství. (Svoboda a Škarabelová, 2024)

2 MANAGEMENT KULTURY A SPECIFIKA MÍSTNÍ KULTURY

Úspěch či selhání určité kultury nebo civilizace je ovlivněn těmito faktory: přírodními podmínkami, ve kterých se vyvíjejí, změnami těchto podmínek a jejich schopností se adaptovat, důvěryhodností vládců a jejich přístupy k řízení, složitostí společenské struktury, nakládáním s přírodními zdroji a efektivitou energetického využití, novými strukturami státu a nastavením nových pravidel, migrací a zajišťováním potřebných zdrojů, jako jsou suroviny, voda a půda, přesuny etnických komunit a kulturních tradic, doprovázené společenskými změnami, přizpůsobením duchovních hodnot, které mohou mít destruktivní dopad na fungování společnosti, poklesem nebo obnovením rodinných vztahů, přístupem státu k rozhodovacímu procesu a rychlostí, s jakou reaguje na klíčové podněty, dovedností předpovídat možný budoucí rozvoj. (Pernica, 2017)

2.1 Organizace a řízení

Oddělení vedení organizace od její administrativy, která poskytuje dozor, představuje zásadní prvek pro úspěšné a profesionální fungování neziskové organizace. Nejlépe, když jsou struktury, úkoly, odpovědnosti a pravomoci jednotlivých složek jasně definovány v zakladatelských dokumentech nebo v jejích stanovách. (Šedivý a Meldíková, 2017) Řízení zaměstnanců v kulturních institucích se odlišuje od běžných praktik v komerční sféře. Zaměstnanci jsou často motivováni spíše hodnotami a uměleckými cíli než finančními výhodami. To naznačuje, že manažeři musí objevovat nové strategie pro povzbuzení motivace a zapojení pracovníků, jako je například zapojení zaměstnanců do rozhodovacího procesu nebo alternativní formy pracovních struktur. Globalizace zásadně mění metody správy kulturních institucí. Různé kulturní přístupy se vzájemně proplétají, což napomáhá hybridnímu řízení. Mnoho institucí se snaží zjednodušit své fungování a budovat jednotnou značku na mezinárodní scéně. To vytváří tlak na zvyšování efektivity, digitalizaci a zavádění inovativních technologií v oblasti správy umění a kultury. (Pernica, 2017)

Podle několika definic se manažer považuje za specialistu v oblasti řízení, jehož úkolem je na různých úrovních vykonávat vedení, učinit rozhodnutí, ověřovat, uspořádávat, koordinovat, poskytovat rady, informovat a hodnotit. Naproti tomu lidé nejsou podřízeni. Hlavní náplní pak zůstává vést jednotlivce. Vedení a řízení tvoří odlišné způsoby řízení. Aktuální trend ukazuje, že pracovníci s vysokými dovednostmi preferují vedení před řízením. Tyto osoby touží po úkolech, které odpovídají jejich schopnostem, chtějí mít

přehled o tom, jak se jim daří, a vyžadují, aby s nimi bylo zacházeno jako s partnery. (Krechovská, Hejduková a Hommerová, 2018)

2.2 Specifika místní kultury

Na základě dostupných informací o kulturních akcích v celé České republice se ukazuje, že nejvíce atraktivní je pro občany navštěvování historických památek. V roce 2011 bylo zaznamenáno 11 788 000 těchto návštěv. Pro srovnání můžeme vzít počet návštěv muzeí či galerií, kde se udává číslo 10 018 000. Ty se umísťují nad návštěvami divadelních představení pro dospělé - 4 775 000, kulturních událostí konaných v historických objektech – 3 785 000 a návštěvami výstav v galeriích a výstavních prostorách, které jsou profesionálními subjekty nemajícími své sbírky - 2 228 000. (Pernica, 2017) I když je rozpoznání místní infrastruktury a zúčastněných stran skrze různé výzkumné fáze nezbytné pro plánování v oblasti místní kultury, data, která jsou při zkoumání města shromážděna, sama o sobě nestačí k hlubokému porozumění. K tomu, abychom mohli přejít z etapy obeznámení se s aktuálními podmínkami k fázi definování cílů a úkolů, je klíčové seznámit se s územím s ohledem na shromážděná data. Následně můžeme provést identifikaci problémů a návrh možných řešení týkajících se určitých kulturních aspektů nebo témat. (Ertürkova, 2016)

2.2.1 Jazyk a dialekty

Jazyk a kultura k sobě rozhodně patří. Tyto dva pojmy si jsou navzájem propojeny, protože jednak jazyk tvoří součást kultury jako rozsáhlého celku, a také naopak – kultura stojí uvnitř jazyka. Jazyková rozmanitost je výsledkem jeho diferenciací pro nezbytnost spousta komunitních spolků, společenství a možností pohledů na svět. Pokud je komunita přirozeně vyspělejší a rozmanitější, poukazuje to na fakt, že i kultura zde bude sofistikovanější a jazyk zde bude obsahovat více komunikačních stylů a dialektů. (Bartmiński, 2016)

V jednotlivých částech České republiky obyvatelé hovoří rozdílně. Lidé na Ostravsku mluví jinak než lidé v okolí Prahy. Na Moravě nám něco *zavazá*, v Čechách nám něco *překáží*. Skrz mluvu rozpoznáme rodáka z Valašska či z Hanácka. Těmto individuálním rozdílnostem v běžné mluvě říkáme *nářečí* (dialekt). Jedná se tedy o teritoriálně vymezenou formaci národního jazyka. (Ireinová, Konečná, 2016) Území Čech můžeme podle typu dialektů rozčlenit na čtyři oblasti. V centru všech oblastí stojí obecná čeština, kterou se hovoří po celé republice, avšak v každém ze čtyř území pozorujeme individuální jazykové

prvky. (jazyky.com, 2018) Dialekty se vyvíjely ve 14.-16.století, kdy docházelo k hláskovým změnám. Lidé narození v období roku 1900 používali ve své mluvě výhradně nářečí. To se však postupem času měnilo a dnešní generace mladých už některým slovům vůbec nerozumí. V důsledku společenských a hospodářských poměrů se spousta slov a termínů zcela vytratila. V padesátých letech 20.století lidé opouštěli vesnice a vydávali se za prací. Docházelo ke kolektivizaci zemědělství, vzrůstala vzdělanost a rozšiřovaly se sdělovací nástroje. (Ireinová, Konečná, 2016)

Rozdělení jazykových oblastí:

Středočeská nářeční podskupina

Do této podskupiny řadíme území ležící v Praze a kolem ní. Na severu jsou hraničními městy Nymburk, Mělník, Poděbrady, Čáslav a Kolín, na jihu pak Hořovice, Rakovník, Tábor, Příbram a Pelhřimov. Výrazné jazykové prvky zde moc nenajdeme, avšak nějaké individuální rysy zde pozorujeme.

Příklady jazykových prvků ve středočeské podskupině:

- Záměna *stř* za *tř* v úvodu slov: *střecha* vs. *třecha*
- Záměna *í* za *ej* po ostrých souhláskách se sykavým šumem: *hezký* vs. *hezkej*
- U množného čísla ve 3.osobě uplatnění koncovek *-ou*, *-aji*, *-ejí*: *snaží* vs. *snažejí*

Další znaky už neplatí pro celou tuto oblast, ale jen pro jednotlivé její části. Například na severozápadě této podskupiny sledujeme jev u přivlastňovacích přídavných jmen, kdy namísto *Tomášův svetr* se použije tvar *Tomášovej svetr*. (jazyky.com, 2018)

Jihozápadočeská nářeční podskupina

Toto nářečí se vyskytuje v jižní a jihozápadní části Čech, kde přesahuje i na Moravu při městech Telč, Třešť a Dačice. Také zde pozorujeme specifické znaky.

Příklady jazykových prvků v jihozápadočeské podskupině:

- Záměna *e* za *a* před tvrdými souhláskami: *jehla* vs. *jahla*
- Prodloužení a naopak zkracování samohlásek: *slina* vs. *slína*, *péct* vs. *pect*
- Záměna *g* za *k* u slov cizího původu: *guma* vs. *kuma* (Bachmannová, 2017)

Severovýchodočeská nářeční podskupina

Tato oblast se vymezuje územím Nymburska, Boleslavska, Chrudimi, Hradecka a na okraji Semilsko, Náchod, Litomyšl a Rychnov. Včetně prvků, které vnímáme po celém území Čech, nalezneme zde i individuální znaky, specifické právě pro tuto oblast. (jazyky.com, 2018)

Příklady jazykových prvků v severovýchodočeské podskupině:

- Prodloužení samohlásky, která se nachází v kořenu slova u dvojslabičných slov: *bolet* vs. *bólet*
- Užití koncovky *–ej* u ukazovacích zájmen a přídavných jmen rodu ženského: *na té druhé straně* vs. *na tej druhej straně*
- Užití koncovky *–oj* ve 3. pádě: *k tátovi* vs. *k tátoj*
- Užití koncovky *–ej* v 7. pádě: *se sestřenicí* vs. *se sestřenicej*

(Bachmannová, 2017)

Jihovýchodočeská nářeční podskupina

Tato nářeční skupina se může někdy označovat jako českomoravská. Na východě totiž sousedí se středomoravskou podskupinou a na západě s ostatními podskupinami, které patří do českých nářečních skupin. Kromě všech prvků českého nářečí, vyskytují se zde určité znaky typické pro moravské nářečí. (jazyky.com, 2018)

Příklady jazykových prvků v jihovýchodočeské nářeční podskupině:

- Užití krátkých samohlásek u podstatných jmen: *bláto* vs. *blato*
- V přičestí minulém zachování koncovky *–l*: *spadnul* vs. *spadl* (Bachmannová, 2017)
- Ve 4. pádu množného čísla u mužského rodu životného užití 1. pádu: *Potkal jsem kluky.* vs. *Potkal jsem kluci.* (jazyky.com, 2018)

Východomoravská nářeční podskupina

Tato skupina se rozprostírá v oblasti Slovácka a Valašska. Ústředními městy jsou Vsetín, Zlín či Uherské Hradiště. Na západě tvoří hranici se středomoravským nářečím, na severu se slezským a na jihovýchodě se sousedními státy Slovenskem a Rakouskem. Tato

podskupina se ještě podrobněji rozděluje na jižní (slováckou), severní (valašskou) a okrajové západní oddíly.

Příklady jazykových prvků ve východomoravské nářeční podskupině:

- Rozdílný přízvuk oproti slezskému nářečí
- Vynechávání hlásky *j* v osobním zájmenu *jsem*: *byl jsem* vs. *byl sem*
- V 1. osobě jednotného čísla uplatnění tvaru *su* namísto spisovného *jsem*: *Já jsem ze Zlína.* vs. *Já su ze Zlína.* (Kloferová, 2017)

Středomoravská nářeční podskupina

Na území Olomoucka, Znojemska, Zábřezska a Hustopečska se setkáváme se středomoravským dialektem. Na severu přiléhá k území, které nemá žádné typické nářečí, na jihu sousedí s Rakouskem, na východě se nachází východomoravské nářečí a na západě česká nářečí.

Příklady jazykových prvků ve středomoravské nářeční podskupině:

- Užití střidnic *é, ó* namísto *y, ou*: *Zlý strýc nese mouku.* vs. *Zlé stréc nesó móku.*
- Specifické regionální termíny: *brambor* = *jablůško*
- Užití koncovky *-isko*: *smetiště* vs. *smetisko*

Tato podskupina se dále rozděluje na ústředí: Olomouc, Prostějov, dále jižní podskupinu: oblasti na Brněnsku a Znojemsku, západní okraj: Zábřeh, Kunštát a východní okraj: Bučovice a Kojetín. V každé z těchto podskupin sledujeme navíc individuální prvky typické pro jednotlivé oblasti. (Šipková, 2017)

Slezská nářeční podskupina

S tímto dialektem se setkáváme na severovýchodě Moravy, a také na české straně Slezska. Na severu a východě hraničí se sousedním Polskem, kterým je nářečí zčásti ovlivněno, na jihu jsou Beskydy a na západě oblast na Novojičínsku. Dále toto nářečí rozdělujeme na slezskomoravské (lašské) a slezskopolské (česko-polské).

Příklady jazykových prvků ve slezské nářeční podskupině:

- Přízvuk na předposlední slabice
- Zachování dlouhého *ú* namísto *ou*, avšak ve zkrácené podobě: *mouka* vs. *muka*

- Specifické regionální termíny: *poklička* = *přikryfka*, *krysa* = *ščur*
- Speciální tvar zájmen a přídavných jmen: *toho dobrého* vs. *teho dobrého*

Vznik tohoto nářečí pochází z vývoje rodu Holasiců na území horní Odry. (Balhar, 2017)

Existuje Slovník nářečí českého jazyka (SNČJ), což je dílo, které zaznamenává slovní zásobu veškerých českých dialektů. Slovník vzniká od roku 2011 a pokrývá úsek od poloviny 19.století do konce 20.století (zhruba 150 let). Díky němu je zachováno naše kulturní dědictví, které se pozvolna vytrácí. (Ireimová, Konečná, 2016)

2.2.2 Místní umění a řemesla

Jakmile skončila druhá světová válka, Československo začalo významně organizovat sféry uměleckého řemesla a výroby. V čele tohoto dění stála organizace Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV), která měla za cíl posilnit důraz a zájem o toto odvětví a současně prohloubit vztah mezi uměleckou činností a komerčním uplatněním klasických metod. (Hlaváček, 2019)

Na druhou stranu Kateřina Dytrtová ve svém příspěvku řeší uchopení umění a řemesla v oblasti výtvarné výchovy. Pozastavuje se nad tím, že přestože je řemeslo obvykle vyzdvihováno ve spojení s výtvarnou výchovou, samotná koncepce je však nepřesná a neukotvená. Autorka tedy zmiňuje chybějící přesné určení termínu řemeslo a jeho nejednoznačnost v rámci výtvarného vzdělávání. Poukazuje na to, že výtvarná výchova se sice věnuje oblastem kreativity, avšak pojem *řemeslo* se zde vyskytuje spíše náhodně a není dostatečně definován. To by mohlo směřovat k vytvoření nepravého obrazu řemesla – tedy pohledu, který jej vnímá pouze jako obyčejnou mechanickou nebo rutinní činnost, namísto kultury s hlubokými tradicemi a složitou strukturou. (Dytrtová, 2018)

V socialismu hrálo řemeslo roli v oblasti kulturní politiky. Představovalo prostředek pro formování identity a estetiky. Význam řemeslné výroby byl velmi ideologicky podporován. Klíčová byla také propagační a dokumentární činnost. Docházelo například k publikování výsledků různých výzkumů v novinách a časopisech. (Hlaváček, 2019) V současné době však řemeslný obor není možné studovat na českých vysokých školách, na rozdíl od designu či umění. To opět zdůrazňuje jeho méně významné postavení v institucích a chabé teoretické základy. Dalším ze zajímavých poznatků, které zkoumá Dytrtová, je dotaz, kde má vlastně řemeslo svůj konec a kde už začíná počátek umění. Jestli je řemeslo

považováno jako perfektní zpracování postupu v technickém odvětví, tak v tom případě umění a design jej překonává skrz inovaci a skrze přesah v oblasti kultury. (Dytrtová, 2018)

ÚLUV mělo za cíl udržovat a více rozvíjet ruční výrobu. Zajímalo se zejména o práci s přírodním materiálem, a aby konečné výrobky představovaly nádech tradic jednotlivých geografických oblastí. Současně se tvořily speciální dílny, kde se navrhovaly inovativní moderní vzory pro tradiční řemesla, a právě díky tomu se kvalita i vzhled výrobků výrazně zlepšili. Ústředí mělo také v náplni práce navštěvovat jednotlivé vesnice, kde načerpávali důležité poznatky o starých řemeslech, aby je mohli opět obnovit.

Oblasti, na které se ÚLUV zaměřovalo:

- Průzkum – badatelé shromažďovali zastaralé techniky a zabývali se tím, jak dříve výroba probíhala
- Návrhy – podle poznatků se pak navrhovaly inovativní věci, které zachovávaly tradici, ale působily moderně = rezný sloh
- Výroba – z návrhů pak vycházely konečně předměty – bytové doplňky, keramické výrobky, textil.

Finální výrobky se produkovaly do obchodů Krásná jizba, kde byly prezentovány jako nádherné a kvalitní výrobky spojující tradici a modernu. Díky ÚLUV došlo k zachování téměř zapomenutých řemesel. Produkce byla populární také v zahraničí – v Bruselu v roce 1958 byly výrobky vystaveny na slavné výstavě EXPO.

Po roce 1957 se ÚLUV zaměřovalo pouze na lidovou uměleckou výrobu, zejména ruční práci, která vycházela z tradic a vedle toho vzniká navíc ÚÚŘ (Ústředí uměleckých řemesel), které bylo zaměřeno právě na umělecká řemesla. Přestože to byly dvě odlišné organizace, dokázaly spolupracovat a snažily se rozvíjet kulturu v tehdejší Československu. ÚLUV zaniklo v roce 1995, ale český design, řemesla i celkové vnímání populace na spojení mezi uměním a řemeslem jím bylo velmi ovlivněno. (Hlaváček, 2019)

Tradiční řemesla v Čechách a na Moravě

Tradiční řemesla jsou z velké míry součástí kulturní identity na venkově a v horských oblastech, protože právě zde nebyly dostatečně příznivé ekonomické podmínky a nebyl zde dostatek pracovních příležitostí. Převážně se jednalo o domácí ruční výrobky, oblíbené v oblastech, kde bylo náročnější podnebí a omezenější zemědělská produkce. Jako příklad můžeme uvést Krušnohoří, kde řemeslo, zde nesloužilo pouze jako zdroj obživy, ale byl to

přímo nástroj k udržení tradic. Druh řemesla souvisel s aktuálně dostupnými surovinami a materiálem, což přinášelo i specifický regionální charakter. (Mariánskolázeňsko, 2016) České země se odjakživa mohly pyšnit svou vyspělostí v oblasti textilního průmyslu. (Odehnal, 2018)

- **Krajkářství** – Ženy vyrábějí paličkovanou krajkou zpočátku jen ve svých domácnostech, ale brzy vzniká provázanost s obchodní sítí a vznikají také specializované školy.
- **Zpracování kůže** – Kůže se vyráběla zpracovávala zejména pro vyrábění rukaviček, brašen a sedel. Toto řemeslo vzniklo pro potřeby hospodářů na venkově (opasky, postroje), ale i vyšších vrstev (rukavičky, luxusní kabelky). Řemeslo se postupem času kombinovalo s využitím strojů, ty ale nevylučovaly tradiční praktiky.
- **Tesařství a truhlářství** – Tato řemesla byla spjata s využitím dřeva. Dřevo bylo pro ně základním materiálem pro výrobu. Zajištění konstrukce obytných staveb měli na starost tesaři, truhláři pak vyráběli nábytek a doplňky.
- **Řezbářství a betlémářství** – Jedná se o řemesla, kde neschází umělecký přesah. Důležitá zde byla zejména estetická stránka výroby. (Mariánskolázeňsko, 2016)

V Čechách se převážně tkalo plátno, na Moravě se více vyrábělo sukno. Jedná se o hustou, teplou látku vytvořenou z ovčí vlny. Na Moravě bylo tedy významné řemeslo soukenictví. O celý tento proces se starali tzv. soukeníci, kteří vlnu očistili, rozčesali, následně předli a tkali. Z tohoto materiálu se tvořily různé druhy látek. Pokud se vytvářelo pracovní oblečení, použila se spíše hrubá látka, zatímco na slavnostní šaty se používala látka jemná. Celý výrobní proces byl velmi náročný a zabral spoustu času. Bylo vyžadováno přísné dodržování konkrétních pravidel. Předpisy určoval tzv. cech, což byla skupina řemeslníků, kteří dodržovali stejná pravidla. Porušení těchto pravidel mohlo vést k vyhození z cechu a nemožnost tak sukno vyrábět. S příchodem průmyslové revoluce došlo ke stavění továren a ruční výroba se postupně vytratila. (Odehnal, 2018)

3 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

Organizace, i ty neziskové, plánují do budoucna. Mají určitý cíl a vlastní představy, nebo se například v organizaci vyskytly nějaké překážky. Stojíme v bodě A a potřebujeme se dostat do bodu B. K tomu, aby se organizace k cíli zdárně přiblížily, slouží právě strategické plánování.

Situace, kdy se využívá strategické plánování v organizacích:

- Vytvářejí náplň práce pro nadcházející roky
- Prochází si určitými – například vládními změnami
- Změny uvnitř organizace (odchod vedoucího, ředitele)
- Objasnění poslání organizace

Při plánování je potřeba získat potřebné informace pomocí analýz.

- **STEEP analýza** – Pomocí této analýzy se zjišťuje, jak danou organizaci ovlivňují aktuální podmínky ve světě. Pozastavuje se nad počtem obyvatel, jejich věkem, zkoumá ekonomické a přírodní podmínky, vývoj technologií, a také politiku.
- **SWOT analýza** – Tato analýza komplexně vyjasňuje, jak si daná organizace vede. Sleduje, jaké jsou její silné stránky (Strengths), v čem má organizace mezery (Weakness), jakých příležitostí se může chopit (Opportunities) a jaké jí hrozí nebezpečí (Threats).
- **Analýza konkurence** – Sleduje konkurenční skupiny, to, jaké mají poslání, jak se jim daří, a zda by byla možnost se s nimi, popřípadě spojit a dosáhnout lepších výsledků.
- **Analýza zainteresovaných skupin** – Zde analýza zkoumá, kdo vše má něco společného s děním organizace. Může se jednat o příznivce, kteří organizaci podporují, lidé, kterým pomáhá činnost skupiny nebo média, která o skupině píšou.
- **Analýza rizik** – Organizace si předem sepíší, jaké nepříjemnosti by je mohly na své cestě potkat. Může se jednat například o nedostatek financí. Je potřeba se zamyslet, jak velká pravděpodobnost to může být a jaké by to mělo dopady.

Po provedení analýz má organizace dostatek potřebných informací, které pomůžou vytvořit komplexní strategii plánování. (Šedivý a Meldíková, 2017)

3.1 Vize místní kultury

Existuje termín *možné budoucnosti*, který poukazuje na dění a procesy, u kterých je pravděpodobné, že se v určitém čase uskuteční, pokud budou splněny podmínky podstatné pro vývoj. (Pernica, 2017)

Ministerstvo kultury ČR připravilo dokument, ve kterém se dozvídáme, jaké pozitivní změny proběhly či ještě proběhnou mezi roky 2021-2025. Velkým cílem pro toto období je zejména dostupnost kultury pro všechny, ochrana kulturního dědictví a důraz se klade na rozvoj divadel či hudby. Dále ministerstvo podporuje vznik nových kreativních oborů, mezi které řadíme např. počítačové hry, film nebo design. (Ministerstvo kultury ČR, 2021) Aktuálně je však připravený už i nový dokument *Státní kulturní politika 2026+*, který se zaměřuje na inovace a změny pro následujících pět let.

Činitelé programu Státní politika 2026+:

- Ministerstvo kultury a zástupci z dalších kulturních organizací (např. NIPOS, Institut umění – Divadelního ústavu)
- Zástupci krajů, starostové měst
- Kulturní experti

Vzniká také speciální skupina vůdčích představitelů úřadů a externistů, která se na programu podílí. Ministerstvo kultury plánuje uspořádat tzv. kulaté stoly, kde přítomní budou probírat vizi kultury a sdílet své názory, to bude podpořeno také dotazníkovým šetřením. (InfoDnes.cz, 2025)

Ministerstvo kultury se také dlouhodobě snaží transformovat, aby předcházelo potencionálním hrozbám. Klade si za cíl navyšovat kapacity, aby umožnilo podporovat nově vzniklé odvětví kulturního a kreativního sektoru. Dokument Státní kulturní politika 2021–2025+ vyzdvihuje klíčové problémy v oblasti kultury.

Klíčové problémy v kultuře mezi lety 2021–2025:

- Neuspokojivé financování do kultury
- Příliš slabá infrastruktura a digitalizace
- Nedostupnost kultury pro všechny
- Slabá interakce mezi státem a regiony

- Status umělce podceňován

Řešení těchto problémů je, či teprve bude naplněno pomocí již výše zmiňovaných cílů. Naplnění cílů je pak posuzováno podle indikátorů.

Klíčové indikátory:

- Množství podpořených projektů do digitalizace
- Vytvoření speciálních pracovních skupin a opatření
- Množství modernizovaných kulturních orgánů
- Podpora mezinárodní kulturní scény

(Ministerstvo kultury, 2021)

3.2 Cílové skupiny

Pokud vyžadujeme informace, jestli projekty a aktivity tvořené v rámci města oslovily danou cílovou skupinu, je podstatné stanovit, na jaké skupiny cílíme. Roli v tom hraje věk, zaměstnání, vzdělanost a další faktory. (Ertürkova, 2016)

Aby byla vytvořena dokonalá strategie organizace, je podstatné stanovit si cílové skupiny a donátory, kteří odpovídají vizi organizace, a následně si vyjasnit jejich požadavky. Pro určení správných cílových skupin je potřeba si odpovědět na následující otázky:

- Kdo konkrétně se řadí do cílové skupiny a mezi donátory?
- Jak rozsáhlé jsou tyto cílové skupiny?
- Co patří mezi základní požadavky těchto skupin?

Je dáno, že čím detailněji a podrobněji prozkoumáme cílovou skupinu a její donátory, tím dokonaleji dokážeme vytvořit návrh, který bude mít větší úspěch. (Šedivý a Meldíková, 2017) Rozpoznání správných cílových skupin je zásadní například v oblasti neziskového marketingu. Organizace tak identifikuje vhodného zákazníka, připraví produkt, následuje distribuce a během toho všeho probíhá komunikace a marketing tím nejideálnějším způsobem. Cílová skupina je i předmětem rozšířeného marketingového mixu pod označením *Public*, kde spadají zákazníci. (Krechovská, Hejduková a Hommerová, 2018) V neziskovém sektoru tvoří cílovou skupinu zejména ti, pro které jsou služby organizace realizovány. Můžou to být zcela přímí klienti, ale i nepřímí, mezi které se řadí rodina, která je činností

organizace významně ovlivňována. Můžeme zde dále zařadit zaměstnance v organizaci, dobrovolníky nebo členy představenstva.

Donátoři pak mohou být subjekty, které zastávají podporu a pomoc organizaci. Obvykle se jedná o představitele statutárních orgánů, sponzory, mediální představitele, zastupitelstvo veřejné správy či zakladatele organizace. Z toho vyplývá, že některé subjekty můžeme zařadit i do cílové skupiny, i mezi donátory. Při určování cílových skupin je velmi podstatné nepředjímat, nespolehat na intuice a předpoklady, ale naopak zajímat se, co skutečně subjekty vyžadují a potřebují. Potřeby cílových skupin se mohou odlišovat od potřeb dalších zapojených aktérů, a to je potřeba umět rozlišit. Autoři Meldíková a Šedivý ve své knize uvádějí příklad, kdy zástupci města vyžadují vyhoštění bezdomovců z veřejného prostoru, avšak oni mají za potřebu spíše využití hygieny a alespoň jedno teplé jídlo přes den. Jestliže nedojde k efektivní komunikaci mezi představitelem města a neziskových organizací, může to vést k vytvoření projektu, který bude postrádat efekt. Kdyby však komunikace dopadla dobře, mohl by vzniknout skvělý projekt, kdy dojde k vytvoření neveřejného prostoru pro lidi bez domova, kde jim budou poskytnuty základní potřeby a město s nimi může nadále pracovat. (Šedivý a Meldíková, 2017)

3.3 Financování kulturních aktivit

Financování kultury je velmi komplexní a náročná oblast. Důvodem je, že ne všechny instituce v oblasti kultury jsou si podobné, bývají ovlivněny místem, historickým kontextem či ekonomikou v daném místě. Z pohledu ekonomie je rozdělujeme do tří oblastí:

- Komerční
- Vládní
- Neziskové

Zásadní je, aby tyto skupiny tvořily konkrétní hodnoty, mezi které řadíme služby, hodnotné předměty či prožitky. Tyto hodnoty pak instituce představují na trhu. (Svoboda a Škarabelová, 2024)

V České republice se při schvalování rozpočtu na rok 2025 rozhodlo, že Ministerstvu kultury náleží 21,3 miliardy korun. Oproti schválenému rozpočtu z minulému roku to je více než 28% navýšení. V roce 2024 to bylo pouze 16,59 miliard korun. Sám ministr kultury Martin Baxa uvedl, že je s návrhem pro rok 2025 velmi spokojen a uznává to jako skvělou zprávu pro českou kulturu. Konstatuje, že pro českou vládu je oblast kultury velkou

prioritou. Důraz je kladen na fungování příspěvkových organizací, u kterých je zřetelné dlouhodobé podfinancování. Co se týká navýšení platů u zaměstnanců v oblasti kultury, to je řešeno odděleně na vládním sektoru, není to předmětem návrhu tohoto rozpočtu. (Ministerstvo kultury ČR, 2024)

Dříve to fungovalo takovým způsobem, že oblast kultury si tvořila finanční zdroje sama. V dnešní době je však běžné, že je často financována z veřejných financí, to umožňuje přístup široké veřejnosti bez ohledu na jejich finanční situaci. Existuje názor, že kultura je vlastně veřejným statkem, je dostupná pro všechny a nelze ji spotřebovat na úkor druhého. Jsou zde ale i určité mantinely např. do divadla se nedostanou všichni z důvodu omezené kapacity.

Důvody pro financování kultury z veřejných rozpočtů:

- **Dostupnost pro všechny** – možnost kulturního vyžití i pro lidi s nižšími příjmy
- **Pozitivní externalita** – účast v kultuře podporuje vzdělanost, kreativitu či životní prostředí
- **Podpora inovativních uměleckých odvětví** – bez finanční podpory by nová odvětví nebyla prosazena ani třeba objevena
- **Uznání a investice** – kultura zlepšuje postavení města
- **Ochrana statků** – Mnoho kulturních hodnot je potřeba chránit i bez obchodních záměrů

Existují však i odlišné názory, proč by kultura naopak neměla být financována z veřejných rozpočtů:

- **Rozdíly ve společnosti** – dotace většinou využívají movitější lidé, což vede k nerovnostem
- **Ohrožení trhu** – dotované statky vedou k neefektivitě a postrádají konkurenci na trhu
- **Slabá produktivita** – u živého umění se obtížněji navyšuje výkonnost na rozdíl od továren

(Svoboda a Škarabelová, 2024)

Prostředky ze schváleného rozpočtu pro kulturu plynou také do rozvoje divadel na profesionální úrovni, pěveckých sborů či orchestrů, kde se oproti roku 2024 navýšila dotace

o 100 milionů korun. Ministerstvo kultury také významně investuje do kulturní digitalizace, ale také do vylepšení kulturní infrastruktury. Prostředky získává také z Národního plánu obnovy a evropských fondů. Veškeré tyto podněty vedou ke stabilitě a pozitivnímu rozvoji české kultury. (Ministerstvo kultury ČR, 2024)

3.4 Komunikace a propagace

V organizacích je potřeba ujištění, že se v daném projektu či situaci zvažily případné názory a příspěvky zainteresovaných aktérů. V každé zájmové oblasti je důležité jevit zájem a iniciovat kontakt. Zainteresované osoby jsou potencionálními příznivci. Na druhou stranu – i samotné organizace mají povinnost podniknout nezbytné kroky k zajištění informovanosti. Pro tyto potřeby se používají nejrozumnější komunikační nástroje:

- Webové stránky
- E-mail
- Tiskové konference
- Veřejné setkání

Pokud organizace potřebuje shromáždit data a doporučení týkající se sdružení v rámci města, využijí se zejména osobní rozhovory, průzkumy či diskuse ve skupině. Zástupci, kteří řídí tento proces se rozhodují, která z těchto metod, na základě poznatků a zkušeností s daným městem, bude nejefektivnější. Zde je potom zásadní, aby ti, kteří budou do těchto participativních metod zapojeni, měli odlišné vlastnosti, aby pocházeli z odlišných městských částí a zaměstnání. Dále je potřeba zajistit neutrální půdu, kde mohou všichni bez rozdílu vyjádřit své názory a myšlenky. Díky těmto metodám je možné navrhovat řešení a specifická opatření, které mohou být úplně odlišné od těch, které jsou běžně přijímány. (Ertürkova, 2016)

Při samotné propagaci si organizace odpovídají na tyto dotazy:

- Jak se vlastně lidé dozví o naší připravované akci?
- Co můžeme/musíme udělat pro to, aby lidé reagovali pozitivně?

V dnešní době existuje mnoho způsobů, jak propagovat a prezentovat činnost organizace. Propagace nemusí být ani finančně náročná, a to je podstatné zejména u neziskových organizací, kde se hledá vhodná podpora ze strany sponzorů. Kampaň, která má být efektivní, by měla zasáhnout ke správné cílové skupině, kterou chce organizace

oslovit. Existuje pojem *Positioning*, který se uplatňuje v marketingu. V překladu to znamená *umísťování*. Jeho snahou je vytvořit ve vědomí podporovatelů vjem, který vykresluje vizi organizace, s jejími výrobky/akcemi, službami nebo značkou. Důležitou roli zde hraje kvalita, cena, image a další faktory. Význam positioningu spočívá v nalezení obrazu v mysli spotřebitelů. Jedná se o krátkodobý proces, na rozdíl od samotné značky – ta je dlouhodobá. Když se organizace bude dotazovat svých příznivců na to, co se jim vybaví při názvu organizace, co si myslí, že daná organizace dělá, čím se zabývá, tak efektivně zjistí případné mezery v organizaci a dokáže je skvěle zaplnit. Přínosné je, využít výrok formou sloganu, přitažlivého pro cílové skupiny, který bude vykreslovat význam organizace. (Šedivý a Meldíková, 2017)

Osobní rozhovory

Osobní rozhovory se vytvářejí k zjištění názorů osob a stran spolupracujících ve městě. Můžeme je aplikovat různými způsoby. Existuje neformální povídání či dotazníky s připravenými odpověďmi. Pokud jsou rozhovory více strukturované, je jednodušší u tazatelů dojít k odpovědi. Omezuje to však množství informací, které díky rozhovoru můžeme získat.

- **Detailní rozhovor** – Snažíme se zde pochopit příčinu problému do hloubky. Zjišťujeme, jak daný problém vznik, jak se dále vyvíjel a co to ovlivnilo. U rozhovoru tohoto typu používáme spíše otevřené otázky, díky kterým budou odpovědi více rozvinuté a poukážou na odlišné pohledy.
- **Dotazníkové šetření** – Zde usilujeme o názory více lidí, ale nezkoumáme problematiku do hloubky. Přicházíme na obecné poznatky. Otázky pokládáme shodné pro všechny zúčastněné, odpovědi se tak jednoduše porovnávají.
- **Skupinová diskuse** – Při této diskusi je přítomno několik lidí. Celá diskuse je řízená, figuruje zde moderátor, který má dohled nad tím, aby se vyjádřil každý z přítomných a aby to bylo spravedlivé. Snažíme se zde zjistit různé pohledy a názory skupiny na daný problém. Efektivní je, oslovit více menších skupin v závislosti na věku, zkušenostech nebo dalších faktorech. Důraz je zde kladen na otevřenost a možnost projevit svůj názor. (Ertürkova, 2016)

4 PROBLEMATIKA REGIONŮ

Region se považuje za klíčový geografický termín, který byl později osvojen i dalšími vědeckými disciplínami, zaměřené na zkoumání prostoru, plošné ekonomie či sociologie. Nejdříve byl význam regionu spojován pouze s označením pro konkrétní území, které má nad sebou moc. Prokázalo se také to, že síla a postavení regionu závisí na přírodních podmínkách, od kterých se pak odvozují sociální, ekonomické i kulturní charakteristiky regionu. (Cejpová, 2018) Při zkoumání regionů se zaměřujeme na sledování disparit, které jsou aktuálně vysoce frekventovaným tématem. Disparity definujeme jako odlišnost či nerovnost konkrétních znaků či jevů. Zásadní otázka, ze které vycházejí i politiky Evropské unie, je definována jako otázka soudržnosti, a právě absence soudržnosti je posuzována množstvím disparit v regionech. Disparity zaznamenáváme v různých sférách. Může se jednat o oblasti ekonomické, územní či sociální. (Palová a Šebestová, 2017)

4.1 Správa regionů

Aktuálně vytváření, rozvoj a správu regionu nemá na starost pouze sociální geografie, ale i další regionálně zaměřené vědecké disciplíny. Velká část z nich vychází z principu finského geografa Anssi Paasiho, který detailně popisuje fázi vzniku regionu ve čtyřech krocích, ke kterým nemusí docházet postupně za sebou, je zde možnost překrytí či průběh zcela nezávisle na sobě. Není ani podmínkou, aby daný region podstoupil všechny čtyři kroky, aby byl uznán samostatným.

- Vymezení prostoru – tvorba hranic
- Symbolická podoba – název, znak, logo
- Ekonomické, politické či kulturní postavení
- Uznání od obyvatel – vnímání území jako regionálního systému

Paasi tak poukazuje, že k vytvoření regionu hrají určitou roli jak racionální stanoviska (vytvoření hranic, oficiální název), tak stejně důležité je i subjektivní vnímání obyvatel. (Cejpová, 2018)

Ústava rozděluje Českou republiku na obce a kraje, kdy obec se považuje za hlavní územní samosprávný celek a kraje jsou vyššími samosprávnými celky. Občané v těchto celcích tvoří společenství a mají nárok na správu svých záležitostí. Odborně se tomu říká *samospráva*. Obce a kraje patří mezi veřejnoprávní korporace, kdy samospráva je zde

vykonávána v samostatné působnosti. Stát je zde v pozici, kdy jeho zasahování do správy je umožněno pouze v moment, kdy zákon vyžaduje ochranu a jen takovým způsobem, který určuje zákon.

Samosprávné celky nabývají svůj majetek i vlastní příjem. Způsob hospodaření vykonávají dle svého rozpočtu. Dohlížíjí nad rozvojem vlastního území a podstatné jsou pro ně občanské potřeby. Co se týká záležitostí spojených s právem, i zde platí, že samosprávné celky jednají samostatně a jsou plně zodpovědné za své činy a rozhodnutí. Obce a kraje, kromě činnosti samosprávy, provádějí také státní správu, kterou jim nařizuje zákon, což označujeme jako přenesenou působnost. Zde tedy obce a kraje vystupují v pozici správních obvodů. Nejvyšší pravomoci na samosprávné úrovni v oblasti přenesené působnosti mají kraje. Jejich území se dále rozděluje na menší správní celky:

- **Obce s rozšířenou působností** – obce III. stupně
- **Obce s pověřeným obecním úřadem** – obce II. stupně
- **Hlavní obce I. stupně** – činnost určitých agend (matriční úřady, ověřování dokumentů)

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021)

4.2 Regionální identita

Když docházelo k přelomu tisíciletí, země procházela řadou změn ve společnosti a politice. V Česku vynikala snaha o zmapování regionů a zejména poznání regionální identity. Důvodem bylo právě oslabení dříve silné identity národa. Proti tradičnímu nacionalismu a postsovětským zemím se postavila silně evropsky ovlivněná kulturní integrace, která vyzdvihovala důležitý význam regionů. Regiony se staly prostředkem podpory evropského partnerství. Postupně byl jejich význam natolik rozšířený, podpora zasahovala do oblasti kultury, strukturálního rozvoje, což mělo za následek, že slabší regiony se začaly domáhat svého respektu.

Regionální identita

Samotná identita není pouze aktivita jedné strany. Existuje provázanost mezi obyvatelstvem a územním prostorem, kdy se tyto dvě položky navzájem ovlivňují. Život v horském prostředí vede k přizpůsobování se tamnímu klimatu. Lidé se zde věnují pěstování plodin, pečují o zemědělství, zachovávají určitě tradice a jazyk, budují tak vlastní kulturu. To

všechno dodává danému území charakter. Jedná se o proces, kdy nevzniká pouze lidská identita, ale zejména právě identita regionální. Podle britské psycholožky Breakwell je identita tvořena čtyřmi základními faktory: uvědomění místní příslušnosti, vědomí stále trvajícího navázání na konkrétní území, pocit hrdosti na svůj region a znalost prostředí daného regionu. Kromě národní, etnické či biografické identity, je tedy regionální identita součástí celkové identity člověka. Její vznik je podmíněn historickým kontextem, zvyky a hodnotami ve společnosti. Regionální identita je ne vždy silně udržována. Silná regionální identita je zachována např. na Valašsku, kde jsou tradice silně zakotveny a přetrvává zde ustálené osídlení. Naopak, v pohraničí, kde docházelo k výraznému přemísťování obyvatelstva, zde není regionální identita tolik výrazná. (Cejpová, 2018)

4.3 Disparity v regionech

Pojem *regionální disparity* často nalezneme v odborné literatuře či politických dokumentech. Tento termín vyjadřuje určité rozdíly, u kterých je možná lokalizace. Při mapování disparit sledujeme pozici regionu v ekonomické, sociální a územní sféře. Evropská unie má od počátku svého vzniku snahu podporovat zmírňování těchto disparit. Mezi hlavní cíle její existence je právě záštita, sounáležitost, začleňování mezi jednotlivými státy a regiony. Smlouva o Evropské unii dokonce jednotlivé zásady ukotvuje. Finanční prostředky z Evropských strukturálních a investičních fondů putující do jednotlivých území by měly sloužit k eliminování regionálních disparit, měly by naopak vést k podpoře zaměstnanosti, vzdělávání a jiným sférám vedoucím ke spokojenému životu obyvatel.

Měření regionálních disparit:

Pro efektivní zaměření rozdílů mezi regiony je důležité rozdělení disparit na základě sektorů jejich rozšíření. Podle vytvořených vědeckých prací, zaměřených na danou problematiku, lze disparity rozdělit do již zmiňovaných hlavních tří oblastí – ekonomická, sociální a územní. Tyto sféry potom detailněji rozdělujeme do individuálních skupin, které definují disparity na základě jednotlivých aspektů.

Tabulka 1 Členění regionálních disparit do dvouúrovňové klasifikace

1. OBLAST VÝSKYTU	2. JEDNOTLIVÉ ASPEKTY
Sociální	Míra nezaměstnanosti, vzdělání, sociální zabezpečení, kvalifikace pracovní síly, zvyky a tradice, dostupnost sociálních služeb
Ekonomická	Průmysl, investice do zahraničí, úroveň technologií, HDP, ekonomický potenciál, pracovní síla
Územní	Dostupnost na trh, klimatické podmínky, míra zalidnění, poloha regionu, infrastruktura, populační změny

(zdroj: Vlastní zpracování podle Palová a Šebestová, 2017)

Pro měření disparit je vhodné využití několika metod, u kterých lze efektivně rozdíly zaznamenávat, a to především u potřeb regionálního managementu. Mezi příklady těchto metod zařadíme např.:

- Škálovací technika
- Semafor
- Bodová metoda
- Normovaná proměnná

U každé techniky pozorujeme klady i zápory. Aby byla použita nejvhodnější z nich, je potřeba uvážit náročnost její aplikace v praxi a dostupnost výchozích dat. Některé techniky jsou možné aplikovat jen za využití kvantitativních indikátorů. Pokud chceme vyhodnotit úroveň sociálních disparit, ideální metodou pro vyhodnocení bude metoda bodová, díky které můžeme sjednotit různé ukazatele na jedno konkrétní číslo, podle kterého můžeme snadně porovnávat výsledky jednotlivých regionů. Pro snazší rozpoznání výsledků je možné využít magický n-úhelník. Pomocí něho je možné graficky znázornit konkrétní regionální disparity jednotlivých krajů ve srovnání s průměrnou hodnotou celé České republiky. Na základě daného zobrazení můžeme pak posoudit, zda daný kraj vykazuje pozitivní, nebo naopak negativní odchylku od celostátního průměru. (Palová a Šebestová, 2017)

5 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část práce je zaměřena na propojení kultury, kulturní politiky a neziskového sektoru. Samotná kultura je zde identifikována jako dynamický proces tvorby identity a společnosti, který zahrnuje jednak uměleckou tvorbu, ale i každodenní životní počiny. Kulturní identita je proměnlivá, ovlivňována globalizací a hraje klíčovou roli v udržitelném společenském rozvoji. Význam kultury zde spočívá nejen v doplňkovém prvku sociálních a ekonomických pilířů, ale také v samostatné oblasti, která ovlivňuje kvalitu života.

Další část analyzuje vztah kultury a neziskového sektoru, kde je kultura vyobrazována ve vnitřní firemní kultuře organizací, a také ve veřejných výstupech. Problematika v oblasti financování kulturních aktivit je zde popsána k důsledkům rostoucích nároků na diversifikaci finančních zdrojů, a také na snahu o inovativní přístupy, jak např. crowdfunding. Práce dále klade důraz na ekonomický význam kulturního sektoru a jeho proměny v důsledku globalizace.

Pozornost také směřuje do oblasti managementu kultury a specifikům místní kultury, kde je rozebírán význam jazykových dialektů a tradičního umění a řemesel, které jsou součástí kulturní identity regionu. Jsou zde představeny české nářeční skupiny, a probíráno také postupné vytrácení dialektů kvůli společenským změnám. Velkou roli hrají také organizace jako ÚLUV, které stojí za uchováním tradičních řemesel.

Závěrečná část teorie se zaměřuje na strategické plánování v oblasti kultury, sestavování vizí a cílů, důležitost cílových skupin a významu komunikace a propagace kulturních aktivit. Práce se odráží i od aktuálních koncepčních dokumentů, jako např. Státní kulturní politika 2021-2025+ a připravovaná SKP26+, které tvoří rámec pro následný kulturní rozvoj v České republice.

II PRAKTICKÁ ČÁST

6 PŘEDSTAVENÍ MIKROREGIONU VALAŠSKÉ KLOBUCKO

Mikroregion Valašské Klobucko se nachází na odlehlejší koutě České republiky. Je obklopen vesnicemi ležícími v krajině obehnané lesy, zelenajícími loukami a rozsáhlými ovocnými sady. Z každého zdejšího kopce je možné pozorovat unikátní výhledy. Lidé zde bývají vřelí, srdeční a pohostinní. Obvyklé je, že jim často nemusí jít dobře rozumět, protože se tu setkáváme s velmi rozvinutým valašským nářečím. Mezi tamními obcemi jsou stále zachovávány hojné lidové tradice. Součástí života místních obyvatel je hudba a tanec.

6.1 Geografická charakteristika

Mikroregion Valašské Klobucko vznikl v roce 1999 a tvoří jej dvě města – Brumov – Bylnice a Valašské Klobouky a dalších dvacet obcí. Mezi ně patří Drnovice, Jestřabí, Štítná nad Vláří – Popov, Křekov, Loučka, Návojná, Haluzice, Nedašov, Nedašova Lhota, Petrůvka, Poteč, Rokytnice, Šanov, Študlov, Tichov, Újezd, Valašské Příkazy, Vlachova Lhota, Vlachovice a Vysoké Pole. (Valašské Klobucko, 2025) Ústředním městem tohoto regionu jsou Valašské Klobouky, patřící do Zlínského kraje. (Valach.cz, 2024) Celý region obklopují dva horské masivy. Ze západní strany se jedná o Vizovické vrchy, které jsou lemovány zaoblenými zalesněnými kopci a na východní straně, sousedící se Slovenskem, se nachází severní část Bílých Karpat, která dominuje svými nejpřirozenějšími lesy na celém českém území, díky kterým byly Bílé Karpaty zařazeny do biosférické rezervace UNESCO. Nebylo tomu tak ale vždy, v období mezi 13.-16. stoletím na území mikroregionu zde převládaly neprostupné lesy, které protínaly jen ojedinělé obchodní stezky. Při prvním osidlování se krajina začala postupně měnit a přetvářet v kulturní obraz. Pro zdejší obyvatelé zde bylo velkým úskalím vypořádávání se s náročnými podmínkami. Přínosným aktérem, pro tvorbu kulturní krajiny, byl tradiční valašský způsob hospodaření. Zaměřoval se na širší využití půdy i na svazích kopců a zdůrazňoval roli pastevectví. Zachování ekologické rovnováhy se na tomto území podařilo díky šetrnému přístupu ke krajině, pěstování plodin, chovu dobytka a lesního hospodaření. Aktuálně je celá oblast obrostena bohatými rostlinami, včetně orchidejí a jiných chráněných biotopů. Co se týká lesů, převládají zde listnaté a na vyšších místech smíšené lesy. Ve vesnicích se setkáme s tradičními dřevěnými roubenkami, kapličkami a kříži, téměř každý domek má svoji stodolu a nechybějí také sušárny a pálenice. (Valašské Klobucko, 2025)

Obrázek 1 Schéma mikroregionu Valašské Kloboucko

(zdroj: Valašské Kloboucko, 2025)

6.2 Demografická struktura

V rámci demografické struktury je patrné, že největšími obcemi mikroregionu jsou Valašské Klobouky a Brumov-Bylnice, které na první pohled vykazují nejvyšší absolutní čísla ve všech sledovaných kategoriích. Výrazně nižší hodnoty náleží menším obcím, jako jsou Haluzice či Vlachova Lhota, což odpovídá jejich počtu obyvatel.

Tabulka 2 Demografické ukazatele v mikroregionu Valašské Kloboucko

Obec:	Počet Obyvatel:	Ekonomicky aktivní:	Zaměstnaní včetně pracujících studentů a učňů
Brumov-Bylnice	5 191	2 573	2 460
Drnovice	406	210	203
Haluzice	83	53	49
Jestřabí	257	136	125

Křekov	181	95	91
Loučka	495	176	168
Návojná	678	300	291
Nedašov	1 315	625	606
Nedašova Lhota	644	336	324
Petrůvka	305	161	155
Poteč	708	350	331
Rokytnice	553	291	283
Šanov	436	218	205
Štítná nad Vláří – Popov	2 043	976	942
Študlov	469	256	274
Tichov	298	162	150
Újezd	1 143	636	617
Valašské Klobouky	4 707	2 393	2282
Valašské Příkazy	305	173	161
Vlachova Lhota	200	100	93
Vlachovice	1 385	701	677
Vysoké Pole	811	435	418

(zdroj: Vlastní zpracování podle Český statistický úřad, 2025)

Období 26.3.2021

Věk obyvatelstva:

- Podle Českého statistického úřadu je zjevné, že nejpočetnější skupiny obyvatel v celém mikroregionu zastupují obyvatele v produktivním věku – především mezi 30 a 59 lety. Tato skupina je zásadní pro ekonomický rozvoj a udržitelnost pracovního trhu. Dominující obcí s obyvateli v produktivním věku je Brumov – Bylnice.

- Mladší věkové skupiny (0-14 let) jsou méně zastoupené, což značí pokles porodnosti a populační stárnutí. To se týká zejména obcí Nedašova Lhota či Jestřabí, což může v následujících letech představovat hrozby pro zachování školních zařízení a celkovým udržení mladší generace v obcích.
- Zastoupení obyvatel v seniorním věku (65 let a více) je značně objemné na celém území mikroregionu. Konkrétně v Brumově – Bylnici i ve Valašských Kloboukách je očividný nárůst počtu seniorů, což potvrzuje proces demografického stárnutí. (Český statistický úřad, 2025)

Vliv demografického rozložení na kulturu mikroregionu:

Podle zástupkyně oddělení kultury, demografické rozložení obyvatelstva výrazně ovlivnilo kulturní život mikroregionu. S příchodem komunismu docházelo k razantním změnám, na okolí se budovaly fabriky. Specifickým příkladem je Brumov – Bylnice, kde vznikl areál mezu, který svého času zaměstnával 1700 lidí z rozsáhlého okolí, kteří se zde postupně stěhovali kvůli práci. V 50. a 60. letech dochází k veliké imigraci obyvatelstva. Jednalo se spíše o lidi s nižším vzděláním, a to zásadně ovlivnilo následující rozvoj kultury na tomto území. Tito obyvatelé kulturu příliš neobohatili, ale spíše naopak, začal se zde tvořit maloměstský život. Kultura jako taková, se začala spíše rozpadat.

Příkladným opakem k porovnání je např. město Rožnov po Radhoštěm. Zde vznikla výrazná firma Tesla, kde také přicházelo obrovské množství lidí, avšak značná část z nich byli vědci či vysokoškolsky vzdělaní lidé, kteří dokázali kulturu hojně rozvíjet. Kultura je tam dodnes na vysoké úrovni, obyvatelé tvoří kapely, věnují se hudbě a umění a snaží se kulturu zachovávat.

Tabulka 3 Přínos demografického rozložení v městech Brumov – Bylnice vs. Rožnov pod Radhoštěm v 50. – 60. letech 20. století

Brumov – Bylnice	Rožnov pod Radhoštěm
Kulturní život silně ovlivnil vznik průmyslu (Mez Brumov) a komunismus. Mez v začátcích zaměstnává 1700 lidí – značná část přistěhovalců.	K rozvoji kultury zde dochází se vznikem Tesly, kdy do města přicházejí odborníci.
Zaměstnanci byli spíše nižšího vzdělání.	Zaměstnanci byli z řad vědců a vysokoškolsky vzdělaných lidí.
Slabší zapojení mladých lidí, kulturní zaostalost, úpadek po revoluci oslabená spolková činnost.	Vysoká úroveň kultury díky vzdělaným obyvatelům, rozvinuté kulturní spolky (kapely, festivaly)

(zdroj: Vlastní zpracování na základě rozhovoru se zástupkyní oddělení kultury)

Mikroregion Valašské Klobucko je součástí Zlínského kraje, a aktuálně tento kraj lze obecně charakterizovat jako region s nižšími příjmy obyvatelstva, ale nadprůměrnou vzdělaností. Z trendového hlediska je možné pozorovat nárůst návštěvnosti kulturních akcí, především v oblasti galerijních výstav a divadelních představení, což poukazuje na postupné oživení kulturního života v celém kraji. (Pernica, 2017)

6.3 Historie a kulturní dědictví

Oblast dnešního mikroregionu Valašské Klobucko se začala výrazně osidlovat již ve středověku. Toto osidlování bylo součástí velké kolonizační vlny na jihovýchodní Moravě, kdy se původně hustě zalesněná oblast začala proměňovat v kulturní území, kde vznikaly první sídla a obchodní stezky. Mezi první doložené zmínky o organizovaném osídlení sahají do 13. století, kdy Brumov byl významným centrem díky vybudování hradu a postupnému rozvoji hospodářství. Brumovský hrad byl již od středověku důležitým bodem v regionální síti, což dokládá i samotná existence hrdebního práva. Správa hradu a přilehlého panství ovlivňovala rozvoj místních sídel, protože okolní obyvatelé, včetně Valašských Klobouk, museli plnit vůči brumovskému panství řadu povinností. V 15. a 16. století procházel region hospodářským rozmachem. Ústřední Brumov se rozvíjel jakožto důležité správní a řemeslné centrum, což dokládá existence pivovaru a jiných hospodářských zařízení. V tomto období docházelo také k výraznému formování sítí vesnic a menších městeček. Za důležitý mezník

je považováno povýšení Vlachovic na městečko v roce 1556, díky kterému Vlachovice dosáhly práva na pořádání trhů a jarmarků, což výrazně podporovalo místní obchod a řemeslnou výrobu. Listina Adama z Lominice z roku 1540 nám zase dokladuje, že klobučtí obyvatelé získali privilegia spojená se svobodnou pastvou a zmírněním robotních povinností. Urbanistická struktura obcí se odvíjela od polohy důležitých tras. Osady vznikaly převážně v dostatečné blízkosti dopravních cest, například mezi Brumovem a Klobouky, což podporovalo rozvoj ekonomiky. Neméně důležitá byla také poloha u tvrzí, kostelů a obchodních center. Celý vývoj regionu byl však ovlivněn válečnými událostmi. Povstání Štěpána Bočkaje na počátku 17. století, kdy jeho vojska zpusťovala oblast jihovýchodní Moravy včetně Brumova, Klobouk a dalších vesnic, způsobilo závažné škody na majetku a zpomalilo hospodářský vývoj na dlouhou dobu. Přes tyto náročné události si však obyvatelé Valašského Klobucka uchovali klidný charakter a začali obnovovat hospodářské aktivity.

Sklářské osady v Sidonii

V roce 2013 proběhlo 225. výročí založení osady Sidonie. Obyvatelé si zde připomínali historii a krásy přírody regionu a na počest vznikla dokonce publikace, díky které se uchovává místní kulturní dědictví. Autoři Mašláš a Plevová zde popisují historii, věnují však pozornost i přírodnímu prostředí, které je úzce provázáno lidskou činností. Poloha Sidonie je rozprostřena podél vlárského potoka na severu Bílých Karpat. Přítomnost lidí je zde díky archeologickým nálezům doložena již do období pravěku. Důkazem byl např. tamní radiolarit, což je usazená hornina, která byla hojně využívána pro tvorbu nástrojů a byla vzácným zdrojem materiálu.

V roce 1944 zde byly nalezeny také popelnicové pohřebiště z doby bronzové, či pozůstatky sídliště púchovské kultury, které svědčí o dlouhodobém osídlení této krajiny. V období středověku měla Sidonie společně s Vlárským průmyslem klíčovou roli. Jednalo se o zásadní obchodní stezky, které spojovaly Moravu s oblastí Pováží. Až v 18. století však Sidonie dosáhla větší stability, kdy došlo k zásadnímu rozvoji hospodářství. V tamních bukových lesích byla v 80. letech 18. století vytvořena sklárna, jejíž zakladatelem byl Jan Křtitel Illésházy, který tehdy vlastnil celé brumovské panství. Sklármu pojmenoval po své manželce Sidonii Bathányové a navázal tak na tradici sklářských hutí, které byly závislé na dostupnosti dřeva. Výroba skla se stala primárním základem pro místní život obyvatelstva. Zaměstnanci ve sklárnách stavěli domovy a podíleli se na tvorbě kulturní krajiny. V centru sociálního života byly právě sklárny a místní hospody. Objevovaly se však i hrozby pro

majitele skláren, protože odbornější pracovníci často odcházeli za lepšími podmínkami do jiných českých regionů. (Mašláň a Plevová, 2014)

Obrázek 2 Sklářská kolonie

(zdroj: Mašláň a Plevová, 2014)

Obrázek 3 Sklářská kolonie aktuálně

(zdroj: Vlastní fotografie)

Zánik skláren:

- Po ustálení rozkvětu skláren docházelo v 19. století k postupnému úpadku
- Docházelo k vyčerpání přírodních zdrojů, zejména lesů
- Technologický vývoj – vznik modernějších konkurenčních skláren

Sidonská sklárna byla nakonec zrušena a sklářská tradice v údolí definitivně skončila. Místní obyvatelé se poté více zaměřovali na zemědělskou činnost a práci v jiných průmyslových odvětvích v okolí. (Spolek pro rozvoj místní části Sidonie, z. s., 2025)

6.4 Místní tradice a zvyky

Na území Valašského Klobucka se stále zachovává velké množství tradic, které místní obyvatelé či turisty přenesou do historie z dob předků, kteří byli napojeni na přírodu, pravidelně vítali nová roční období, poté se s nimi zase loučili, vyjadřovali vděk za plodnou úrodu a vyznávali víru v Boha. Každé roční období je tedy doprovázeno specifickou kulturní akcí, která odráží místní zvyky. Už v lednu začíná obchůzka tří králů, probíhají plesy, koštování slivovice, následují fašanky, a pak přichází utlumení v době půstu a vyvrcholení Velikonoc. (Valašské Klobucko, 2025)

Obrázek 4 Tříkrálová obchůzka v Brumově-Bylnici

(zdroj: Vlastní fotografie)

Vynášení Moreny:

S ukončením zimy a přivítáním jara přichází tradice, při které je do potoka vynesena Morena. Tato tradice má pohanské kořeny a první zmínka o ní sahá do roku 1366. V Brumově-Bylnici se každoročně Morena vynáší za organizace místní mateřské školky, kdy děti v průvodu za doprovodu zpěvu a recitace zahazují Morenu do potoka loučí se tak se zimním obdobím.

Obrázek 5 Vynášení Moreny v Brumově-Bylnici

(zdroj: *Mateřská škola Brumov-Bylnice, 2025*)

Fašanky:

Každoroční tradice, která je na Valašsko Klobucku dodržována, jsou fašanky. Jedná se svátek, který trvá po dobu tří dní a končí jím období masopustu. V obcích probíhají průvody v maskách, a konají se taneční zábavy. Lidé v maskách přizývají do tance náhodné kolemjdoucí. Každá maska by měla mít svůj význam. Typicky se setkáváme s koněm či medvědem, kteří představují plodnost, ženicha a nevěstu, zvykem také bývá, že ženy se převlékají za mužské postavy a muži naopak za ženské. Fašankovské oslavy bývají často

doprovázeny koštěm slivovice nebo tradiční zabíjačkou. Průvod je zakončen pochováváním basy. S koncem fašanků přichází popeleční středa a přichází půst. Termín fašanek většinou připadá na únor, ale odvíjí se od Velikonoc. (Valašské Klobucko, 2025)

Obrázek 6 Fašanky v Lačnově 2025

(zdroj: Šimoník, 2025)

Dožínky:

S létem přicházejí na Valašsku slavnosti Dožínek. Dožínky představují tradiční slavnost, kdy dochází k ukončení žní. Původ této oslavy pochází ze slovanské lidové kultury. Podobně se oslavuje také vinobraní, dočesná při sklizení chmele nebo dokopná při sbírání brambor.

Tradiční zvyk spočívá v obřadu okolo posledního uvázaného obilného snopu, který se v Česku označuje jako *baba*, *stará* nebo *nevěsta* a vyobrazoval figuru ženy. Snop se i obléká do ženských šatů a slavnostně se dopraví na statek, předá se hospodáři a u něho zůstane až do dalších dožínkových oslav. Také na polích se staví snopy do jehlanu, a zdobí se kyticemi klasů. (Nasevalassko.info, 2022) Dožínky byly v minulosti považovány nejen za radostný čas, ale znázorňovaly také počátek nového roku, protože tento čas byl spojován s hojností potravy. Proto i aktuálně, hospodáři již na začátku října sejí ozim, což je znamením příchodu nové zemědělské sezóny. (Radímejak.cz 2024)

Obrázek 7 Slavnosti Dožínek v Nedašově 2016

(zdroj: Vlastní fotografie)

Dožínky patří k významné události regionu zejména v obci Nedašov, kde jsou každoročně pořádány Národopisným souborem Závřšan. Program je tradičně zahájen mší svatou v místním kostele Nanebevzetí Panny Marie, kde se žehná tradiční dožínkový věnec a odpoledne program pokračuje krojovaným průvodem do areálu obecní zahrady, kde pokračuje hudební doprovodný program. (Obec Nedašov, 2019)

Mikulášské obchůzky:

S příchodem chladnějšího počasí se místní obyvatelé ztiší a tráví více času uvnitř svých domovů. V tomto období vzpomínají na své blízké zemřelé a probíhají Dušičky. V prosinci pak nechybějí tradiční mikulášské obchůzky.

Na Valašsko Klobucku je typické, že každá obec má své specifické čerty. Jejich přehlídka pak vyvrcholí na tradičním Valašském mikulášském jarmeku ve Valašských Kloboukách, který bývá tradičně vždy první sobotu v prosinci. Na jarmeku je také významná podívaná na nejrůznější tradiční zvyky a řemesla, jsou zde zpřístupněné dřevěnice pro veřejnost a nechybí ani tradiční folklórní muzika. (Valašské Klobucko, 2025)

Obrázek 8 Nedašovští čerti na Mikulášském jarmeku

(zdroj: *Valašský mikulášský jarmek, 2025*)

Obrázek 9 Klobučtí čerti na Mikulášském jarmeku

(zdroj: *Valašský mikulášský jarmek, 2025*)

Odlišnost jednotlivých čertů je znakem významné regionální kulturní identity. Celá akce neodráží pouze tradiční dávné zvyky, ale vyjadřuje vztah místních obyvatel ke svému kraji, komunitě a mezigeneračnímu předávání hodnot. Každá obec má vlastního čerta, který se liší maskou, oblečením i chováním, což nasvědčuje, že mikroregion má opravdu bohaté kulturní dědictví.

7 HODNOCENÍ MÍSTNÍ KULTURY A SPECIFIKA MÍSTNÍ KULTURY

7.1 Analýza aktérů místní kultury

V rámci mikroregionu Valašské Klobucko se na oblasti kultury podílí vícero druhů aktérů. Jedním z nich je přímo odbor kultury, který spadá pod město a je financován městem, na druhé straně stojí neziskové organizace v podobě spolků, nadací, či církevních organizací.

7.1.1 Oddělení kultury

Oddělení kultury v obcích mikroregionu zajišťuje organizaci kulturních akcí pro veřejnost, podílí se na tvorbě dotací na kulturu, vykonává administrativu, spolupracuje s místními spolky. Oddělení kultury má ve své správě konkrétní městská zařízení.

1. Městská muzea a infocentra

- Patří mezi subjekty zastřešující odbory kultury, cestovního ruchu, kultury a sportu.
- Ekonomickou stránku zde tvoří příjmy z prodeje suvenýrů a publikací, vstupné, každoročně jsou zde načerpány také dotace ze Zlínského kraje na podpoření kulturních akcí s regionálním významem, výdaje jsou spojené s údržbami budov a prostor, dále provozní výdaje, náklady na elektřinu a vodu.

2. Kulturní domy

- Kulturní domy v obcích tvoří zázemí pro řadu kulturních představení.
- Prostory domů jsou využívány zejména na pořádání společenských akcí pro veřejnost, můžou však sloužit také k pronájmu soukromých oslav, nebo také jako zkušebny místních hudebních skupin.

3. Knihovny

- Knihovny poskytují zázemí zejména pro půjčování knih, časopisů a publikací.
- Je zde i bezplatný přístup k internetu, informační činnost, kulturně-výchovná činnost, kdy jsou organizovány různé besedy a přednášky pro školy a veřejnost, dále tvorba zpravodajství pro obce, kopírování a tisk.

4. Památky v obecní správě

- Příkladem může být brumovský hrad, který slouží k pořádání kulturních akcí, divadelních vystoupení, letních kin. Hrad je možné i pronajmout na svatební obřady.

Oddělení kultury spadá po kancelář starosty jednotlivých obcí, což na základě rozhovoru se zástupkyní oddělení kultury je považováno na jednu stranu jako pozitivum, protože je garantována vysoká podpora města, na druhou stranu je však oddělení kultury limitováno městským rozpočtem.

7.1.2 Neziskové organizace

Spolky hrají klíčovou roli v oblasti veřejného života, jelikož spojují obyvatele se shodnými zájmy. Podílí se na přípravách velké škály kulturních akcí a programů. Spolky jsou součástí téměř každé obce mikroregionu.

Příklady spolků ve vybraných obcích mikroregionu:

1. Petrůvka

V průběhu let v obci obce vznikalo a působilo mnoho spolků, zaměřené na různé oblasti života. U některých spolků již došlo k zániku, ale většina zůstává aktivní až do současnosti.

- **Singulární společnost** – jedná se o typ organizace lesního družstva. Společenství se zde skládá z jedinců (singularis), kteří vlastní lesní pozemky.
- **Sbor dobrovolných hasičů**
- **Myslivecké sdružení** – působí zde pod názvem Sudinka, aktuálně provádí myslivecký výkon práva myslivosti v honitbě, která je pronajata od Honebního společenstva Petrůvka. Celkový rozsah honitby tvoří 700 ha.
- **Chovatelé včel** – podílí se na záslužné aktivitě obce, jedná se o občany, kteří se věnují chovatelskému včelstevu, nicméně, před deseti lety se počet včelstev pohyboval okolo šedesáti, aktuálně je snížen cca na polovinu.
- **Svaz žen** – členky svazu žen se podílí na tvorbě a organizování kulturních akcí zejména pro děti, mládež a seniory. Pořádají oslavy, dny matek, dětské

dny, karnevaly či vánoční večírky. Veškerý výtěžek z těchto akcí putuje na občerstvení pro děti na dětských akcích. (Petrůvka, 2025)

2. Nedašov

- **Senior klub Nedašov, z.s.** – spolek sdružuje seniory za účelem organizování volného času. Tradičně organizuje zajímavé přednášky, zábavy, vzdělávací akce, pořádá výlety a podílí se na zachovávání tradičních hodnot v obci. (Klub seniorů Nedašov, 2025)
- **Národopisný soubor Závřsan, z.s.** – spolek byl založen již v roce 1948 a členy spolku jsou občané obcí Nedašov, Návojná a Nedašova Lhota. Členové se snaží zachovávat místní řemesla a tradice tamního kraje.

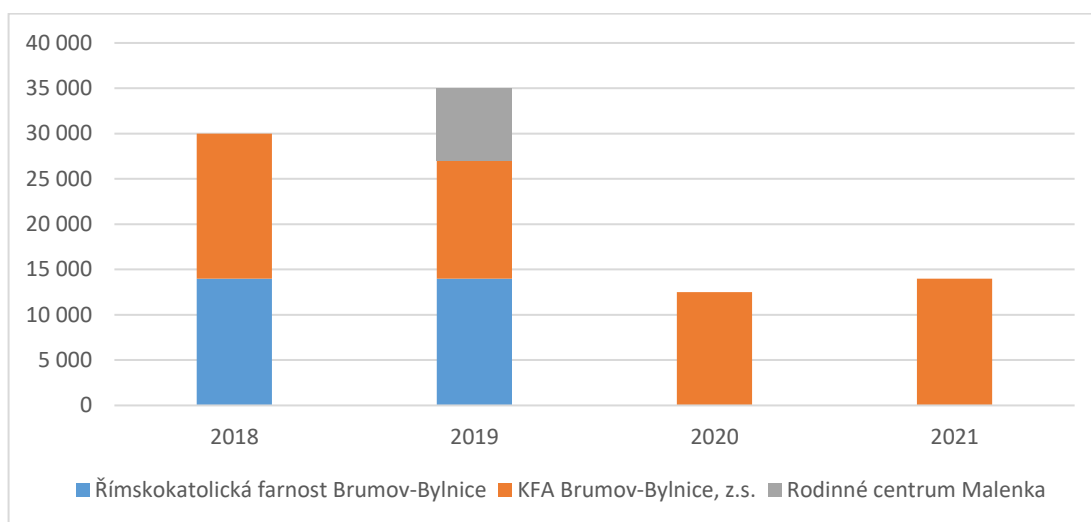
3. Poteč

- **Český červený kříž MO Poteč** – spolek zaměřený na edukaci mládeže v oblasti zdravotnictví, často organizuje soutěže zdravotníků a podílí se na pomoci lidí v nouzi. Vytvořil dokonce sbírku na materiální pomoc obětem ve válce na Ukrajině.
- **Vesnické ženy** – společenství žen, organizují srazy v místní knihovně, kde se věnují tradičním řemeslům. (Obec Poteč, 2025)

4. Brumov-Bylnice

- **KFA Brumov-Bylnice** – jedná se o fotoklub, který vznikl již v roce 1947 a postupně se rozvíjel díky nadšeným amatérským fotografům. V 70. letech získal zázemí v kulturním domě a sbíral řadu úspěchů na fotografických soutěžích. Aktuálně sdružuje fotografy všech úrovní. (Fotoklub KFA Brumov-Bylnice, 2025)
- **Rodinné centrum Malenka** – centrum určené rodinám s dětmi od narození po předškolní věk. V letních měsících pořádá také letní tábory pro starší děti. Pořádá také kulturní akce jako např. Den pro rodinu, kde je každoroční návštěvnost cca 500 zúčastněných. Zřizovatelem je Charita Valašské Klobouky, a akce jsou financovány především z darů a dotací města a kraje.

- **Římskokatolická farnost Brumov-Bylnice** – farnost se každoročně spolupodílí na organizaci kulturních akcí pro veřejnost. Tradičně pořádá Farní den, Dětský karneval svatých, O pohár kněží Mariánů, a také vánoční koncerty. Zázemí tvoří kostel sv. Václava. Veškeré akce jsou financovány z darů a dotací, personální oblast je tvořena dobrovolníky.

Obrázek 10 Dotace a příspěvky na kulturní činnost v letech 2018-2021

(zdroj: Vlastní zpracování podle dat z města Brumov-Bylnice)

- **Junák – český skaut, středisko Brumov-Bylnice, z. s.** – spolek tvoří více než 110 členů, kteří se pravidelně scházejí na oddílových schůzkách. V oblasti kultury organizují zejména Pohádkový hrad, kde se účast návštěvníků pohybuje kolem 800 dětí s rodiči. Dále pořádají dětské karnevaly či skautské plesy.
- Středisko se zapojuje do zachovávání lidových tradic a snaží se vést děti k přírodě a dobrým mravům. V Brumově-Bylnici došlo k založení skautské organizace v roce 1945 a velmi rychle se organizace rozrůstala do oficiálního střediska. Během svého vývoje však docházelo k řadě nepříjemností, kdy v roce 1948 musela být skautská činnost ukončena z politických důvodů. K obnovení pak došlo v roce 1968, to však také netrvalo dlouho a v roce 1968 došlo opět k ukončení. V roce 1990 byla skautská činnost obnovena a působí až dodnes. Kromě již zmiňovaných akcí, které středisko pořádá, zachovává také tradici roznášení Betlémského světla do všech domovů v obci.

- Celoroční program skautské činnosti je rozmanitý a přizpůsobuje se věku a potřebám všech dětí. V jednotlivých oddílech se sdružují děti různých schopností, původu i vyznání. Organizace je otevřená každému. Nabízí dětem prostředí, ve kterém vznikají nová přátelství na celý život. (Skautské středisko Brumov-Bylnice, 2025)

Tabulka 4 Struktura členů v organizaci Junák – český skaut, středisko Brumov-Bylnice, z. s. v roce 2023

Počet členů v roce 2023	Počet členů do 18 let	Dospělých členů
102	56	46
Brumovské středisko je jedním z nejpočetnějších v okrese Zlín	Děti a mládež tvoří silnou základnu organizace	Dospělí členové působí ve vedení organizace

(zdroj: Vlastní zpracování podle Skautské středisko Brumov-Bylnice, 2025)

- Skautské středisko v Brumově od roku 1990 působí nepřetržitě a s počtem více než 100 členů vykonává činnost nejenom zaměřenou na výchovu, vzdělávání a práci s dětmi, ale podílí se i na organizaci akcí pro veřejnost.
- Kromě již zmiňované Pohádkového hradu, díky kterému se daří ukazovat skautskou činnost v pozitivním světle veřejnosti, skauti pořádají také skautské plesy či tvořivé dílny, které se konají při příležitosti Vánoc a Velikonoc. Děti si mohou vytvořit za pomoci skautů adventní věnce, či na Velikonoce pomlázku. Tyto akce tedy posilují vztahy mezi skauty a širší veřejností a poukazují na to, že skauting není pouze volnočasová aktivita, ale také důležitý nositel tradic a hodnot v komunitním životě.

8 ROZHOVORY S KLÍČOVÝMI AKTÉRY MIKROREGIONU

8.1 Rozhovor s paní Mgr. Veronikou Jiříčkovou z Oddělení kultury a cestovního ruchu v Brumově – Bylnici

1. Jak byste představila zdejší Odbor kultury?

„Náš oficiální název je Oddělení kultury a cestovního ruchu a jsme organizační jednotkou. Spadáme pod odbor kanceláře starosty, což je pro nás na jednu stranu pozitivní, protože se nesetkáváme s existenčními problémy, na druhou stranu jsme svázáni rozpočtem města. Náš tým se skládá z osmi členů – kastelán hradu, dvě zástupkyně kulturního domu, dvě knihovnice, tři pracovnice informačního centra v muzeu. Kulturní dům pracuje celoročně. Hrad a muzeum je od listopadu do března v útlumu. V tomto období se zaměstnanci věnují spíše udržovacím pracím a archivu. Rozpočet na následující rok odevzdáváme na konci září, takže už s velkým předstihem plánujeme a organizujeme do budoucna.“

2. Kolik procent z městského rozpočtu připadá na vaši činnost?

„Nedávno jsme si dělali analýzu, kdy jsme se porovnávali s jinými okolními podobně velkými obcemi v rámci mikroregionu Valašské Klobucko. Nám připadá z městského rozpočtu na kulturu 9 %. Pro porovnání, Valašské Klobouky získávají 10 %. V této analýze jsme měli sedm podobně velkých měst a naše město Brumov – Bylnice bylo na druhém místě. Z toho vyplývá, že jsme na tom velmi dobře a získáváme prostředků dost. Značnou část našeho příspěvku však připadne na chod a údržbu místního hradu, to se nám pak ale vrací z tržeb. Na rozdíl od nás, Valašské Klobouky také přijímají příspěvek od města, ale jsou si také soběstační. Když uspořádají akci, výdělek z akce můžou použít na další akci. Veškeré tržby, které si však vyděláme my, odevzdáváme zpět městu.“

3. Kdo se ve vaší obci a na okolí podílí na tvorbě kulturních akcí?

„Kulturní paletu v naší obci tvoří kromě oddělení kultury z velké části také skauti, Dům dětí a mládeže, což je příspěvková organizace, zahrnula bych také ZUŠ, která často organizuje koncerty, dále Klub seniorů, který organizuje kulturní akce deset měsíců v roce, pořádají také výlety a zájezdy, angažují se také ve tvorbě fašankového setkání, Dnu matek, Velikonočního posezení. Nesmíme zapomenout také na charitu. Příspěvek na kulturu si žádá také fotoklub Andromeda. Ve Vlachovicích dominuje muzeum, které je pod záštitou

organizace Dokopy, které se zaměřuje na zachovávání tradic. Pravidelně se zde koná draní peří, čepení, rozhovory s pamětníky.“

4. Jmenujte nejvýznamnější kulturní akce

„Mezi nejvýznamnější akce rozhodně patří Mikulášský jarmek a Valašské kumštování, v Brumově to budou Svatováclavské slavnosti, Strašidelný hrad, dále společná akce pro mikroregion – Setkání muzikantů v Bílých Karpatech, v Popově dominují Popovské hudební slavnosti“

5. Jak probíhá čerpání prostředků na kulturu?

„Oddělení kultury a cestovního ruchu je přímo městská organizace. Kromě příspěvků od města, občas čerpáme dotace ze Zlínského kraje. Poslední takový příspěvek byl v hodnotě 60 000 Kč, což není úplně velká částka, na to, jak obtížná je to administrativní práce. Spolky, v případě zájmu, podají žádost městu o příspěvek od města. Rada města pak rozhoduje, komu a jaký podíl bude vyplacen. Rozhodujícím kritériem je množství a druh aktivit, které dané spolky pořádají a kolik obecně toho dělají pro město.“

6. Jaké máte projekty v rámci kultury do budoucna?

„Valašské Klobouky chystají Koncepti rozvoje kultury na další roky, v Brumově to bylo také v plánu, ale v důsledku personálních změn na městě, to bylo zatím odloženo. V následujících cca pěti letech se plánuje rekonstrukce kulturního domu, která rozhodně ovlivní další kulturní chod v Brumově.“

7. Jak byste popsala návštěvnost zdejších kulturních akcí?

„V loňském roce bylo zjištěno, že celková návštěvnost v Brumově – Bylnici byla přes 15 000 lidí na čistě kulturních akcích, které pořádal kulturní dům. Cílenost akcí máme rovnoměrně rozdělenou. Neřekla bych, že pořádáme více akcí např. spíše pro seniory nebo naopak pro mladší obecnstvo.“

8. Jak byste objektivně ohodnotila stav místní kultury?

„Řekla bych, že vždy je možnost, kam se posouvat. Věřím, že s příchodem nově zrekonstruovaného kulturního domu, dojde k přilákání návštěvníků a k rozvoji kultury. Po covidovém období sledujeme výrazné zlepšení v oblasti kultury.“

9. Co považujete za silné stránky kultury?

„Daří se nám nacházet zaměření akcí, na které lidé chtějí chodit, pozitivně hodnotím také personální obsazení kultury.“

10. Co naopak považujete za slabé stránky kultury?

„Nedaří se nám lidi dostat na kulturní akce, přesto, že máme reklamy na sociálních sítích, na plakátech, hlásíme v rozhlasu. Technické vybavení by také potřebovalo obměnit. Někdy pocítujeme, že je nás v týmu málo a v silných letních sezónách musíme najímat dohodáře na pomoc.“

11. Jaké používáte propagační nástroje?

„Facebook, Instagram, web města, mobilní rozhlas, plakáty, vývěsní plochy. Pravdou je, že webové stránky www.nasevalassko.info jsou na první pohled graficky hrozné, starší generace však na tyto stránky chodí často. Mladší generaci to tolik neosloví. Majitel stránek však tvrdí, že když něco funguje, není potřeba to měnit. Nemyslí ale na mladší generace.“

Obrázek 11 Náhled webové stránky www.nasevalassko.info

(zdroj: www.nasevalassko.info, 2025)

8.2 Rozhovor s paní Pavlínou Žídkovou, předsedkyní sdružení Valašský jarmek, z.s.

1. Jaká je Vaše funkce v oblasti neziskového sektoru?

„Jsem předsedkyní spolku Valašský jarmek, který sdružuje fyzické i právnické osoby se zájmem o regionální rozvoj Valašskokloboucka. Spolek se věnuje uchovávání a propagaci valašských tradic, řemesel a lidové kultury.

Jsem také aktivní dobrovolník Českého svazu ochránců přírody KOSENKA ve Valašských Kloboukách, kde jsem i dříve několik let pracovala.

Pracuji jako projektová manažerka na Městském úřadě ve Valašských Kloboukách a mimo jiné jsem koordinátorkou Programu Spolupráce. Tento program podporuje nestátní neziskové organizace (NNO) se sídlem ve Valašských Kloboukách a jejich místních částech. Zaměřuje se na pomoc s realizací projektů v oblastech sportu, kultury, cestovního ruchu, školství, životního prostředí a práce s dětmi a mládeží.

Finanční podpora vychází z přesvědčení, že spolkový život je klíčový pro zachování a rozvoj tradic, hodnot a aktivního občanského zapojení, především u dětí a mládeže.“

2. Jak moc je podle Vás důležitá role neziskovek v našem mikroregionu?

„Neziskové organizace hrají klíčovou roli v rozvoji regionu. Jsou hybnou silou komunitního života, udržují kulturní dědictví, podporují sport a volnočasové aktivity pro všechny generace, ale zejména pro děti a mládež. Spolky také posilují identitu regionu, organizují akce a přispívají k soudržnosti místní komunity. Díky jejich aktivitám se rozvíjí dobrovolnictví a občanská angažovanost, což má pozitivní dopad na kvalitu života v mikroregionu“

3. Zaměřují se některé z nich i na pořádání nějakých kulturních akcí?

„Ano, řada neziskových organizací pořádá kulturní akce. Mezi nejvýznamnější patří:

- NS Klobučan – lidové tradice, folklórní vystoupení
- Valašské kumštování – řemeslné trhy, kulturní programy
- Valašský jarmek – Valašský mikulášský jarmek , jedna z nejvýznamnějších folklórních a řemeslných akcí v regionu.

Kromě nich se na pořádání akcí podílí i další spolky a organizace, například kulturní spolky zaměřené na divadlo, hudbu nebo výtvarné umění.“

4. Jakým způsobem máte organizován vnitřní systém řízení (strategie, plánování, vedení lidí)?

„Spolek Valašský jarmek je dobrovolnou organizací, která se schází především kvůli organizaci Valašského mikulášského jarmarku. Nemáme formálně zpracovanou strategii, ale řídíme se stanovami spolku. Klíčová rozhodnutí přijímá výbor a členská schůze, která se koná jednou ročně. Na této schůzi schvalujeme plán činnosti a rozpočet pro daný rok.“

5. Kdo je odpovědný za plánování kulturních akcí a jejich rozpočet?

„Hlavní odpovědnost nese organizační výbor spolku, který organizuje jarmek a dohlíží na jeho finanční a provozní stránku. Rozpočet i plán činnosti schvaluje členská schůze jednou ročně. Myslím, že tak to podobně to mají i ostatní spolky. Kulturní akce ve městě zajišťuje nejvíce Kulturní a vzdělávací středisko.“

6. Využíváte při řízení nějaké konkrétní nástroje nebo softwarové platformy?

„Řízení spolku probíhá převážně osobní komunikací a e-mailem. Nemáme speciální softwarovou platformu pro řízení projektů.“

7. Jaké využíváte nástroje na propagaci?

„Hlavními nástroji propagace jsou webové stránky: www.jarmek.cz, Facebook, plakáty, letáky, regionální média (tisk, rozhlas).“

8. Jaké jsou hlavní zdroje financování vašich aktivit?

„Hlavním zdrojem financování jsou dotace města Valašské Klobouky, sponzorské dary od firem a jednotlivců a příjmy z pronájmu stánků na jarmarku a prodeje občerstvení.“

9. Máte zkušenosti s granty (např. z Ministerstva kultury, kraje, obce)?

„V posledních letech máme dotaci jenom od města Valašské Klobouky, dříve byla podpora i od Zlínského kraje a Ministerstva kultury, ale částky byly malinké a administrativní náročnost složitá. Spolek však nevyužívá žádné dotační tituly na celoroční provoz, protože

se soustředíme výhradně na organizaci Valašského mikulášského jarmeku. Ale jiné spolky určitě využívají i tyto dotační podpory.“

10. Vnímáte finanční podporu ze strany obcí/mikroregionu jako dostatečnou?

„Podpora města Valašské Klobouky je pro nás klíčová a významná, ale celkově je financování neziskových kulturních aktivit náročné. Náklady na organizaci stále rostou, a proto by větší podpora byla vždy vítána. V rámci mikroregionu finanční podpora není, ale např. materiální či organizační funguje. Podpora města Valašské Klobouky je pro spolky klíčová a významná. V rámci Programu Spolupráce město rozděljuje přes 500 tisíc Kč na různé projekty a akce neziskových organizací. Kromě finanční pomoci poskytuje také materiální a technickou podporu a možnost čerpat prostředky prostřednictvím individuální podpory Rady města Valašské Klobouky.“

11. Spolupracujete s jinými neziskovými organizacemi v regionu?

„Ano, v rámci programu Spolupráce.“

12. Existuje v regionu funkční síť kulturních aktérů, se kterými sdílíte zkušenosti nebo projekty?

„V regionu existuje několik organizací, které se věnují kulturním aktivitám, ale neexistuje formální síť, kde by se kulturní aktéři pravidelně setkávali a sdíleli zkušenosti. Spolupráce probíhá spíše individuálně a podle potřeby.“

13. Dokázala byste porovnat postavení neziskových organizací v našem regionu versus v jiném podobně velkém regionu?

„Postavení neziskových organizací v Mikroregionu Valašské Kloboucko je srovnatelné s jinými podobně velkými regiony – spolky jsou závislé na dobrovolné práci, dotacích a podpoře místní samosprávy. Hlavním problémem je nedostatek lidí ochotných dlouhodobě se angažovat, což je trend viditelný i jinde. V některých regionech fungují lepší možnosti grantové podpory, případně větší spolupráce mezi spolky, což by mohlo být inspirací i pro náš mikroregion.“

14. Jak podle vás reagují obyvatelé mikroregionu na kulturní nabídku?

„Obyvatelé mikroregionu mají o kulturu zájem, ale jejich účast se odvíjí od několika faktorů, jako jsou typ akce, dostupnost, propagace a osobní preference. Tradiční kulturní akce bývají velmi oblíbené a těší se vysoké návštěvnosti. U modernějších nebo alternativních kulturních akcí (divadelní představení, koncerty méně známých kapel, filmové projekce) je zájem proměnlivější. Starší generace je více fixovaná na tradiční akce, zatímco mladší lidé často preferují akce mimo region nebo využijí jiné nabídky. Výzvou je tedy najít způsoby, jak propojit různé generace a oslovit širší publikum.“

15. Které kulturní aktivity vnímáte jako nejvíce žádané?

„Tradiční folklorní akce – Valašský jarmek, Setkání muzikantů v Bílých Karpatech, Valašské kumštování, hudební akce – koncerty místních i známějších kapel, cimbálové muziky, letní festivaly, divadlo a kino, letní kino, divadelní představení pro děti i dospělé, společenské akce a plesy.“

16. Co by podle vás pomohlo rozvoji kultury v mikroregionu nejvíce?

- „Lepší propagace – mnoho skvělých akcí má slabou publicitu, což ovlivňuje návštěvnost. Pomohla by větší viditelnost na sociálních sítích, lepší koordinace mezi organizátory a efektivnější informování veřejnosti.
- Spolupráce mezi organizátory – Větší propojení spolků, škol a obcí by umožnilo širší nabídku akcí a lepší sdílení zkušeností i zdrojů.
- Zapojení mladých lidí – Mladí často odcházejí za kulturou do větších měst. Bylo by fajn vytvořit kulturní akce přímo pro ně, například formou festivalů, koncertů nebo workshopů.
- Větší finanční podpora – Umožnila by organizátorům rozšířit programy, pozvat zajímavé hosty a zkvalitnit produkci akcí.
- Využití moderních trendů – Online přenosy koncertů, interaktivní výstavy nebo propojení tradic s novými uměleckými směry by mohlo oslovit mladší publikum.
- Kultura je živá tehdy, když ji lidé nejen konzumují, ale i aktivně tvoří. Proto je důležité podporovat i komunitní a amatérské aktivity. “

17. Mají neziskové organizace ve městě zpracovanou dlouhodobou strategii nebo vizi?

„Většina neziskových organizací ve Valašských Kloboukách nemá formálně sepsanou dlouhodobou strategii. Mnohé fungují spíše na základě tradice a dobrovolné činnosti svých členů. Některé větší organizace, zejména sportovní kluby nebo kulturní spolky s pravidelnými aktivitami, mají alespoň základní plán rozvoje. Bylo by určitě přínosné, kdyby spolky pracovaly na svých vizích systematictěji, například s pomocí konzultací nebo mentoringu, který by jim pomohl lépe nastavit dlouhodobé cíle a zajistit udržitelnost jejich činnosti.“

18. Jaké překážky nejvíce komplikují rozvoj činností neziskovek v mikroregionu?

- „Nedostatek financí – Zdroje jsou omezené a spolky často nemají kapacitu na aktivní vyhledávání grantů nebo sponzorů.
- Administrativní náročnost – Psaní žádostí a vykazování dotací je složité a časově náročné, což mnoho spolků odrazuje.
- Nízká kapacita dobrovolníků – Mnohé spolky jsou závislé na několika aktivních členech, kteří postupně odcházejí, a není za ně náhrada.
- Slabší zájem mladých – Mladá generace se méně zapojuje do spolkové činnosti, což oslabuje kontinuitu tradic a aktivit.
- Chybějící koordinace a spolupráce – Spolky často fungují samostatně a nevyužívají možnosti vzájemné podpory nebo sdílení zdrojů“

19. Jak vidíte budoucnost neziskovek v mikroregionu Valašské Klobucko?

„Budoucnost neziskových organizací závisí na tom, jak se podaří překonat zmíněné překážky. Pokud se podaří posílit financování, administrativní podporu a motivaci mladých lidí k zapojení, mají neziskovky velký potenciál být dál klíčovou součástí komunitního života. Pokud budou neziskovky inovativní a přizpůsobí se novým výzvám, mohou i nadále sehrávat zásadní roli v kulturním a společenském životě mikroregionu.“

20. Co byste osobně změnila nebo vylepšila v systému podpory neziskovek v regionu?

„Podpora neziskových organizací je obecně nízká, což je často dáno omezenými finančními možnostmi měst a obcí. Problémem ale není jen samotné financování – mnoho spolků nemá dostatečné kapacity na vyhledávání dotačních zdrojů a administrativní zpracování žádostí. To je často demotivuje a vede k jejich stagnaci nebo útlumu činnosti. Dalším problémem je klesající zájem mladých lidí o aktivní zapojení do spolkové činnosti. Mnohé organizace stárnou a chybí jim nástupci, kteří by tradice a aktivity rozvíjeli dál. Bylo by proto vhodné více podporovat vzdělávání vedoucích spolků v oblasti financování a řízení organizací a zároveň více pracovat s mládeží, aby vnímala spolkový život jako něco hodnotného a atraktivního.“

8.3 Rozhovor s panem Antonínem Strnadem, členem skautského střediska

1. Jaká je Vaše funkce ve středisku?

„Do loňského roku jsem byl vedoucím střediska, nyní jsem členem a podílím se na organizaci významných akcí, které mám v rámci organizace na starost.“

2. Jak je financována skautská činnost?

„Rozpočet organizace se každoročně schvaluje na zasedání střediskové rady a je poměrně jednoduchý. Sledujeme příjmy do organizace, členské příspěvky, dary, dotace, příjmy z akcí, příjmy z letních táborů, příspěvky od města a další jiné příjmy. Následuje výdajová stránka, která pokrývá odvody členských příspěvků do krajského ústředí, energie orlovný, letní tábory. To, co se odvádí ústředí, je přesně stanovené.“

3. Jak velký příspěvek získává organizace od města?

„Každoročně se to liší. V minulém roce to bylo cca 130 000 Kč. Letos nám město ponížilo až o 30 000 Kč, což je paradox, vzhledem k tomu, že letos máme o dost více členů. Důvodem bylo to, že rada města se pozastavila nad tím, že část financí odvádíme do krajského skautského ústředí, avšak pro radu by to nemělo být vůbec podstatné.“

4. Jak se skaut podílí na tvorbě kultury?

„Skautská činnost je v první řadě zaměřena na rozvoji dětí, poznávání přírody a tvorbě kamarádství. Vedle toho také skauti pořádají každoročně několik kulturních akcí pro širokou veřejnost. Naše nejvýznamnější akce nese název Pohádkový hrad, která se uskutečňuje každý rok na konci srpna. Organizace této akce startuje v květnu, kde se řeší výdajová stránka. Plánujeme doprovodný program, nejčastěji oslovujeme klauny, malíře. Z minulých let máme navázané spolupráce s konkrétními aktéry, ale pokud někdo vznesl návrh na novinku, která by hezky vyplnila doprovodný program, rádi oslovíme nové lidi. Další výdaje zahrnují kostýmy, barvy, kartičky, látky, odměny. Většina těchto výdajů se každoročně opakuje, ale v některých letech bylo potřeba využít čistírnu kostýmů, proto se výdajová stránka může v některých letech lišit. Rozpočet však musí být vždy vyrovnaný. Co se týká příjmové stránky, tak ta tvoří dotace a dary. Dary získáváme od sponzorů, které oslovujeme. V loňském roce činila položka darů 68 000 Kč.“

5. Jakým způsobem oslovujete sponzory?

„Někomu přímo zavoláme, u některých je preferována komunikace přes email a někomu dokonce píšeme žádací dopis.“

6. Jak je Pohádkový hrad financován?

„V prosinci si podáváme žádost na město, kterou schvaluje městská rada. Pro letošní rok se dávala žádost na 132 000 Kč, která zahrnovala sportovní činnost a kulturní činnost skautské organizace, dostaneme však jen zhruba 100 000 Kč. Z toho 32 000 Kč putuje právě na Pohádkový hrad.“

Dále jsme zde v rozhovoru probírali strukturu rozpočtu Pohádkového hradu, která je detailněji popsána v kapitole 9.1 Analýza akcí místní kultury.

7. Jaký je výdělek z dané akce pro skautskou činnost?

„My jsme vlastně takoví blázni. Letos byla ziskovost téměř žádná, v minulých letech bývá zisk okolo 10 000 Kč. Naším cílem ale rozhodně není na akci vydělat. Je to pro nás srdeční záležitost a baví nás to. Akce by se samozřejmě dala udělat takovým způsobem, abychom na ní vydělali, např. namísto dobrovolného vstupného dát vstupné třeba za 35 nebo 50 Kč, ale v takovém případě bych byl první, který by dal od takové akce ruce pryč. Co ale můžeme považovat nějakým způsobem jako zisk, můžou být například nové kostýmy, nové celty na

stany, psací potřeby, papíry, barvy a další věci, které pak děti využijí buďto na dalších akcích nebo na oddílových schůzkách.“

8. Jaké jsou podle Vás silné a slabé stránky dané akce?

„To je složitá otázka. Zaznamenávám spíše hrozby než slabé stránky. Takovou hrozbou může být to, že akce je venkovní, takže záleží na tom, jaké bude zrovna počasí. Slabou stránkou může být sehnat obsazení lidí na jednotlivá stanoviště a ke vstupnému či k bufetu. Celkem je potřeba cca 100 organizátorů. Vzhledem k tomu, že akce bývá v létě, skauti a další organizátoři plánují dovolené a jiné akce, proto to musíme vždy nějak skloubit. Silná stránka pro mě rozhodně je to, že to už hodně let takto funguje a upevňuje to nás, skauty a kamarády. Je to den v roce, kdy pravidelně vidím své známe a společně něco budujeme. Velké plus je také to, že veřejnost to baví a jezdí tady i spoustu lidí ze zahraničí, ze sousedního Slovenska. A vždy jsou velmi spokojení.“

9 ANALÝZA INFRASTRUKTURY MÍSTNÍ KULTURY

9.1 Analýza vybrané kulturní akce

9.1.1 Pohádkový hrad

Pohádkový hrad je akce pořádána každoročně na konci srpna skauty. Letos bude již 25. ročník pohádkového hradu. Akce se koná na brumovském hradě a je rozprostřená po celém prostoru, včetně dolního i horního nádvoří, uvnitř hradu a nově i v prostorech před hradem. Na horním nádvoří se nachází 12 pohádkových stanovišť, na kterých děti plní úkoly. Na dolním nádvoří probíhá doprovodný program. Aktuálně je novinkou, Před vstupem na hrad se navíc nachází hospodářská vesnička, kterou si také děti mohou projít a pozdravit domácí zvířata nebo si zaskákat na skákacím hradě.

- Počátky akce

Inspirace pro vytvoření dané akce pochází z obce Strážnice, kde již několik let probíhal Pohádkový les. Přínosem bylo zprovoznění broumovského hradu, kde bylo možné akci realizovat. Při prvním ročníku pohádkového hradu byla prognóza, že dorazí cca 300 návštěvníků, organizátoři však byli připraveni na 500, nakonec jich dorazilo cca 650. Největší návštěvnost ze všech ročníků byla 1 230 návštěvníků, momentálně je průměr cca 800 návštěvníků.

- Přípravy akce

Celá akce se začíná připravovat v již květnu. Skauti se scházejí na oddílové radě, kde se připravují podklady pro oslovení sponzorů a rozdělují se úkoly. Vedoucí akce, pan Antonín Strnad, zařídí u místních obchodníků, že zde budou otevřeny účty na nákup materiálů, které se skauti přijdou vyzvednout, a účtenky se hromadně proplatí až po skončení akce, kdy proběhne finální zúčtování. Důležitým bodem je také to, jaké pohádky budou letos na stanovištích zastoupeny, protože organizátoři se nechtějí každý rok opakovat. Zde jsou ovšem limitováni již zakoupenými kostýmy. Důležitou roli zde hraje kreativita, kdy se organizátoři musí zamyslet nad tím, jak si své stanoviště vyzdobí, jaký bude úkol pro děti, aby odkazoval na jednotlivé pohádky a co na to bude potřeba za materiál.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Místo			vleč (vyhlídka)	U Kastelky	hradby k městu	kuchyně				hrad v pravo při příchodu	vlevo na vyhlídce	
Obrázek	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Stanoviště	Lesové království	Mimoni	Pejsek a Košička	Žabí princ	Božek stavitel	Lotrando a Zubejda	Černí medvědi	Indiáni	Shrek	Cesta okolo světa	Ratatouille	O 12 měsících
	Šmotková	Monča Šuláková	Radka + Tom	Rafan	Vítek Š.	Sopka	Kočík	Vendy, Kája	Kiri	Amálie	Medvěď + Klárka	Marťa Petruřová
		Michal Šulák				Verča		Šimon	Sokol		Kamil	skauti
								Anička				Dvoubátek
Stanoviště odměny	Stáckací hrad	Balonky			Odměna			Konice				
	Háček - 607 242 067	777			Lenka Vilimková			Lenka Lipina				
Doprovodný progr	maří Dušek	Klaun Brdík			kouzele Radek							
	724 354 132	604 921 792			773 111 097							
Před hradem	Fazuličská kavárna					Steaky	Pivo	Pačinky	První pomoc		Malované světy	
	1. vlna	2. vlna	3. vlna	4. vlna		Franta Jedlička	Maroš	Čala	od Katky Šeré		Dáča	
Kartičky	Verunka Bajerová	Anička Bajerová	Klára B. + Helena S.	Marika Kozubíková		Jana a Michal S.	Filček					Michal
Bufet	Lenka, Adélka				U brány		Barča Papoušek +					
Pivo,limo	Staňa, Majka Š., Martin a Tereza Trčál			Jitka Práčkova			Rizky-guláš	Věrika Sopková,				
Malování oblič	Jitka Ovesný, Majka						Kafe bar	Tereza Valčíková				
Malování oblič	Od Pavly Miklasové						Ryčtí	Draga Smolná 773 188 105				
Moderování	Katka, Šikula (Elška a Jindra)											
Zdravotník	Filček "u piva"											
Králi, královna		Vaňa a Eva		Princezna	Kája	Páže			Ridič			
Kapela	Sebranika											
Servis team	Hrad	Staňa Šenkeřík,							Razítko	Anička Sopková		
Foto, kamera	Lviče											
Skauting	Mates, Peťan777											
Nemůže: Mike												
Může: Dravec, Šimon Hnilčík, Kamil Šenkeřík, Víče												
Úkoly:												
- kdo bude kreslit ohybající obrázky na stanoviště ??? - vyřešeno Anička a Kytý												
- seženeme někoho kdo bude vyrábět balonky - je potřeba 2-3 šikovné lidi												

Obrázek 12 Pracovní list na Pohádkový hrad 2024

(zdroj: Přípravy na pohádkový hrad od skautů, 2025)

Na pracovním listu vidíme rozdělení jednotlivých pohádkových stanovišť a dalších funkcí. Tabulka je dělaná v aplikaci Excel a je otevřená a nasdílena všem organizátorům, takže se mohou postupně zapisovat na konkrétní obsazení. U každého okruhu je uvedený i hlavní zástupce a kontakt na něho. Organizátoři mezi sebou nepřetržitě komunikují přes WhatsUp či Messenger. Celou akci tedy nemá na starost pouze jedna osoba, ale zodpovědnost je přenesena na další dobrovolníky. Z tabulky je také zřejmé, že se předem hlásí i ti, kteří letos nemůžou pomoci, aby se předešlo zbytečnému kontaktování.

- Obsazení

Pro uspořádání takové akce je zapotřebí cca 100 členů. Na horním nádvoří se nachází 12 stanovišť, kdy na každém z nich působí cca 4 pohádkové postavy. Na dolním nádvoří se nachází občerstvení a doprovodný program, který je moderován dvěma zástupci skautů. Na stáncích s občerstvením je potřeba dohromady cca 10 členů a u vstupního sedí dva.

V prostorách před vstupem na hrad je nově zavedena tzv. Fazolčina kavárna, kde je také potřeba cca 10 dobrovolníků. Celá akce je také dokumentována čtyřmi šikovnými skauty.

- Propagace

Propagace akce probíhá na více platformách. Skauti využívají své instagramové a facebookové účty, na kterých nasdílí oficiální plakát, který každoročně tvoří přímo členka skautské organizace, podpoří to také vytvořením události na Facebooku, kde se snaží pozvat co nejvíce lidí. Využívají se také vývěsní plochy ve městě. Spolupráce je zde také s církví, kdy v kostele místní kněz pozve návštěvníky na Pohádkový hrad.

- Rozpočet akce

Příjmy		130 084,00Kč			
Druh	2023	Rozpočet	Pokladna	BÚ	ostatní
Dotace					
MÚ Brumov	35000	32000		32000	
Dary					
BUDISKOL	0	5000	5000		
Recovera	0	6000		6000	
SHZ Fojtik	3000	0			
TVD	3000	3000		3000	
Pipelife	20000	5000		5000	
CEBES	20000	25000		25000	
Miklasová	2000	2000			
Polomík	1000	1000			1000
Soška	4000	5000			5000
Eurocorp	4000	3000		3000	
Barum	5000	5000		5000	
Technodat	5000	5000	5000		
Město Val. Klob.	0	3000		3000	
bufet, pivo	3000	3000	5301		3000
Vstupné	18000	28000	13783		10000
Celkem	123000	131000	29084	82000	19000

Obrázek 13 Příjmová stránka rozpočtu na Pohádkový rok 2024

(zdroj: Přípravy na pohádkový hrad od skautů, 2025)

Příjmová stránka rozpočtu se skládá z dotací a darů. V levém sloupečku vidíme konkrétní sponzory, kteří peněžně Pohádkový hrad podpořili. Sponzory je potřeba každoročně oslovit, ať už telefonicky, emailem či oficiálním dopisem. Sloupeček, označený jako 2023, je sloupeček s reálnými hodnotami za loňský rok. Tvůrce rozpočtu si jej tam přikládá, aby se mohl od loňských hodnot inspirovat, jelikož položky bývají často velmi podobné. Není tomu tak ale vždy. Pro srovnání, v roce 2023 firma Pipelife Czech s.r.o. věnovala peněžitou částku v hodnotě 20 000 Kč, v roce 2024 však pouze 5 000 Kč, což je o 15 000 Kč méně.

Název			Skutečnost		32 000,00Kč	79 084,00Kč	19 000,00Kč
	2023	Rozpočet	Pokladna	BÚ	MÚ	Sponzoři, vstup	Ostatní
Doprovod. program							
Malíř Dudek		11000		10650	10650		
Klaun Brdík		12000		11530	11530		
Skákači hrad	6500	6500	6000			6000	
Kouzelník		6000		5500	5500		
Koníci	4000	4000	4000				4000
Dělničky		1000		1000			1000
Rytíři	3000	3000	3000				3000
Neziskovka zdr.							
Provoz, materiál							
kartony kreslení	600	600	575				575
OSB, řezivo O1	1500	1500					
Železářství C1	2500	2000	1322				1322
Kanc.potr., kelímky	1500	4000		6789			6789
Věci stanoviště E1	3100	4000	695				695
Barvy na obličej	1000	1000					
Kostým nákup L1	3000	4500					
Látka	1000	2000					
Konstrukce stan	0	6000		6000			6000
Panel sponzoři	1500	1200	1573				1573
Cestovné B1	1200	1000					
Kartičky	4700	4700		4356	4320		36
Brčka	0	200		179			179
Steaky	2500	2500	4324				4324
Odměny dětí	14000	15000	3912	18046			22858
OSA	2500	2700		2631			2631
Pronájem hradu	2000	2200	1250				1250
Ozvučení	7000	7000		7000			7000
Tisk plakátů	500	500					
Párky, okurky, vejce	3500	3000	3337				3337
Barvy	1000	1500	1222				1222
Zhodnocení PH	0	8000					
Čistírna		3000	4570				4570
Řízky	1500	1500	1500				1500
Stavba - kuře, pivo	1000	1500	2346				696
Saloši	3000	5000	3000				3000
Celkem	73600	130200	42626	75181	32000	76833	8974

Obrázek 14 Výdajová stránka rozpočtu na Pohádkový rok 2024

(zdroj: Přípravy na pohádkový hrad od skautů, 2025)

Výdajová stránka rozpočtu akce zahrnuje doprovodný program a provozní náklady. V rámci doprovodného programu je potřeba oslovit klauny, malíře, hudebníky. Většinou jsou oslovováni každoročně stejní, na základě dlouholeté spolupráce, v případě zájmu se však organizace nebrání oslovit i nové umělce. Provozní náklady zahrnují materiál, kostýmy pro účinkující, pronájem hradu, na kterém se akce koná, občerstvení a odměny. Přestože rozpočet je každoročně velmi podobný, v některých letech se objevují mimořádné náklady, kdy je potřeba např. odvést kostýmy do čistírny. Při tvorbě výdajové stránky rozpočtu je také přihlíženo k částkám z minulých let, které se nacházejí ve sloupečku 2023, podle kterých jsou odvozeny částky pro následující rok. Ve sloupečku *Rozpočet* jsou částky pouze předpokládáné. Skutečný odvedený výdaj je pak ve sloupečku *BÚ*. Z toho vyplývá, že často je předpoklad výdaje vyšší, než skutečně odvedená částka. Rozpočet je tedy tvořen s přihlížením k rezervám. Neplatí to ale vždy. Někdy to může být právě naopak. Rozpočet se však neupravuje, zůstává tak, jak byl na počátku vytvořen.

Jak lze vyčíst z rozpočtu, akce pro skautskou organizaci není vůbec výdělečná. V roce 2023, podle člena střediska, byl výdělek v hodnotě 10 000 Kč. V roce 2024 je téměř nulový. Do poslední chvíle se čekalo na vyjádření sponzorů ohledně jejich příspěvku, kdy velká váha připadala na již zmiňovanou firmu Pipelife Czech s.r.o., která v minulých letech darovala až 20 000 Kč, dále došlo také k výpadku nejmenovaného sponzora, který v minulých letech na tuto akci taktéž hojně přispíval. Na druhou stranu, díky této akci má skautská organizace spoustu nového materiálu. Na stanoviště byly zakoupeny nové stany, které lze využít na letní tábory, kostýmy, které také skauti využijí i na jiných akcích, zůstaly také přebytky v rámci občerstvení (oplatky, nápoje), které skauti využijí na sportovním dnu pro děti. Dary, které skauti získávají od sponzorů či od města, putují v celé výši na realizaci akce.

„My jsme vlastně takoví blázni.“

Podle slov z rozhovoru s panem Strnadem, který akci organizuje, vydělat lze tedy pouze z prodeje občerstvení a ze vstupného, které je však dobrovolné. Důležité je, si ale uvědomit, že skauti nechtějí, aby se jednalo o výdělečnou akci, přesto, že by to tak šlo udělat. Na dobrovolném vstupném se tradičně vydělá okolo 20 000 Kč, návštěvnost je zhruba 700–800 dětí s rodiči, takže v přepočtu to vychází na 35 Kč na každého návštěvníka. Pokud by se nastavilo vstupné na 50 Kč, hned by byla ziskovost větší. Akce dále obsahuje aktivity jako např. ježdění na koních, skákací hrad a další a veškeré aktivity jsou zde pro děti zdarma. Dle slov vedoucího střediska by bylo možné na akci vydělat klidně až 100 000 Kč, nabízí se

ale myšlenka, co by skautská organizace s takovou sumou dělala. Dále člen střediska konstatuje, že by byl první, kdo by v takovém případě dal ruce pryč od dané akce. Akce je tedy dělána s nadšením, a tak to po celé roky funguje.

Tabulka 5 SWOT analýza akce Pohádkový hrad

Silné stránky	Slabé stránky
Efektivní komunikace při organizování	Složitost v obsazení jednotlivých funkcí
Podpora města	Počáteční neznalost sponzorských dotací
Akce není komerční, naopak je dělána s nadšením a upevňuje skautská pouta	Akce je náročná na přípravu
Příležitosti	Hrozby
Nabízí se možnost získat větší dotace z města	Akce je venkovní, což přináší nejistotu v počasí
Aktuálně probíhá rekonstrukce dolního nádvoří, což přinese další využití pro potřeby akce	Souběh s jinou velkou akcí ve stejném termínu
Zvažuje se oslovení nových umělců pro doprovodný program, což přiláká návštěvníky	Výpadek sponzorů

(zdroj: Vlastní zpracování podle rozhovoru s členem skautského střediska, 2025)

- Shrnutí

Z výše uvedených informací vyplývá, že akce je považována za jednu z nejúspěšnějších akcí roku, pořádané na brumovském hradě. Akce je organizována místními skauty, kteří organizaci provádějí zcela dobrovolně a s nadšením. Přípravy se konají s velkým předstihem, kdy je svolána středisková rada, na které se rozdělí funkce a úkoly, dále

komunikace probíhá zejména přes mobilní platformy jako je WhatsUp či Messenger. Podklady jsou sdílené mezi všemi organizátory, a je možné do nich průběžně zapisovat. Rozpočet je také tvořen s velkým předstihem, naopak k vyúčtování akce dochází až v následujícím roce, kdy jsou už zřetelné všechny výdaje. Složitější je to však s obsazením jednotlivých stanovišť a do poslední chvíle se také neví, jaké bude počasí, jelikož se jedná o venkovní akci. Přesto je návštěvnost vždy vysoká a akce bude fungovat i nadále. Přínosem pro příští roky může být rekonstrukce dolního nádvoří na hradě, oslovení nových umělců pro doprovodný program.

9.2 Analýza veřejných zdrojů do kultury

Ve Valašských Kloboukách existuje dotační program Spolupráce, který má za cíl podpořit neziskové organizace, které mají sídlo právě ve Valašských Kloboukách a zaměřují se na projekty v oblastech:

- Kultura
- Práce s dětmi a mládeží
- Spolupráce spol. se školstvím
- Životní prostředí
- Sport
- Cestovní ruch

Tabulka 6 Přehled dotačních oblastí s maximálními možnými příspěvky

Kultura	Práce s dětmi a mládeží	Spolupráce spol. se školstvím	Životní prostředí	Sport	Cestovní ruch
až 40 000 Kč	až 20 000 Kč	až 30 000 Kč	až 30 000 Kč	až 20 000 Kč	až 20 000 Kč

(zdroj: Vlastní zpracování podle Město Valašské Klobouky, 2024)

Každý žadatel má možnost podat si jednu žádost s výjimkou oblasti Práce s dětmi, kde je možné si podat i druhou žádost. V loňském roce bylo možné podávat žádost o dotace

v období od 23. září do 23. října. Žadatelé o dotace jsou povinni se řídit Pravidly pro poskytování programových dotací, které si určuje město. Jedná se o výběrové řízení, není tedy garantována dotace v plné výši žádost. (Město Valašské Klobouky, 2024) Oprávněným žadatelem může být pouze spolek s přiděleným identifikačním číslem a bez dluhů vůči městu. Díky programu lze zafinancovat takové náklady, které přímo souvisejí s realizací projektů, což může být doprava, materiál, propagace, nelze jím zafinancovat mzdové náklady či alkohol. Žádost musí být podána na předepsaném formuláři, podmínkou je doložení stanov organizace, výroční a finanční zprávu, dále čestné prohlášení o bezúhonnosti a výpis skutečných majitelů.

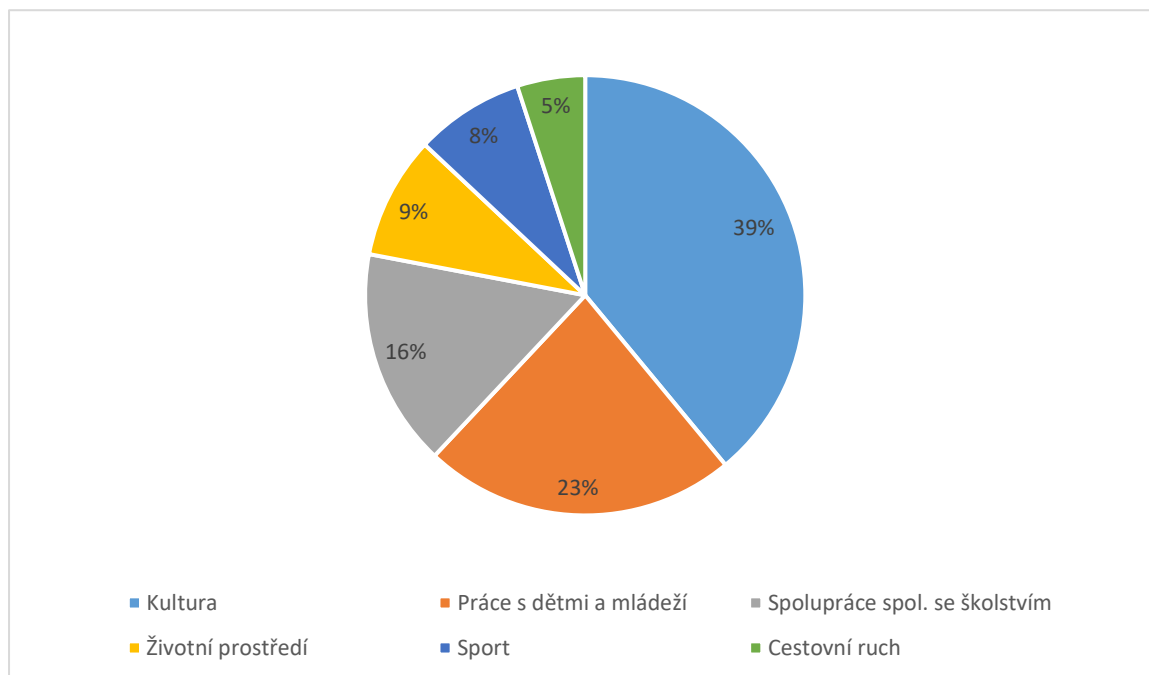
Program Spolupráce 2024 - seznam žádostí					
Číslo	Organizace	Požadavek	Název projektu	Dotací program	Přiděleno
1	ZO ČSCH Valašské Klobouky	30 000,00	Výstava drobného zvířectva	5. životní prostředí	22 000,00
2	Tenisový spolek Valašské Klobouky	10 000,00	15. ročník tenisového memoriálu Jana Pšenčíka v tenise	3. sport	6 000,00
3	HC Kloboucké laviny	20 000,00	HC Kloboucké laviny ve Valašské hokejové lize v roce 2024	3. sport	13 000,00
4	Spolek přátel školy při SOU VK	40 000,00	Kulturní akce pro studenty	6. práce s dětmi a mládeží	19 000,00
5	Spolek přátel školy při SOU VK	20 000,00	Dny řemesel	4. spolupráce spol. se školstvím	17 000,00
6	TJ SOKOL	10 000,00	30. ročník turistického Pochodu osvobození Memoriál br. A. Vojáčka	3. sport	8 000,00
7	Muzejní spolek ve Valašských Kloboukách	35 000,00	Vydání 25. Vlastivědných kapitol z Valašskokloboucka	1. kultura	28 000,00
8	Národopisný spolek Klobučan	40 000,00	30 let Klobučánku	1. kultura	40 000,00
9	Národopisný spolek Klobučan	20 000,00	Žijeme s folklorem	6. práce s dětmi a mládeží	20 000,00
10	Centrum pro rodinu Valašské Klobouky	30 000,00	Duchovní obnova pro maminky	4. spolupráce spol. se školstvím	26 000,00
11	Spolek rodičů při ZŠ Valašské Klobouky	40 000,00	Cesta za kulturou	1. kultura	23 000,00
12	Spolek rodičů při ZŠ Valašské Klobouky	20 000,00	Ekologické a vzdělávací aktivity pro děti ZŠ Val. Klobouky	6. práce s dětmi a mládeží	17 000,00
13	Klub seniorů Valašské Klobouky	40 000,00	Výměnné mezinárodní setkání seniorů ve Valašských Kloboukách v roce	1. kultura	32 000,00
14	OS ČČK Zlín, MS Valašské Klobouky	20 000,00	Dětský karneval	1. kultura	20 000,00
15	ZO ČSOP KOSENKA	30 000,00	44. Tradiční kosení, škola ochrany přírody a krajiny 2024	5. životní prostředí	30 000,00
16	ZO ČSOP KOSENKA	20 000,00	Lidové zvyky, tradice a řemesla pro děti	6. práce s dětmi a mládeží	20 000,00
17	Klub rodičů při Gymnáziu VK	30 000,00	Valašskokloboucký majáles 2024	1. kultura	vyřazeno z hodnocení
18	Klub rodičů při Gymnáziu VK	15 000,00	Kulturní akce pro studenty	6. práce s dětmi a mládeží	13 000,00
19	Šachový klub Valašské Klobouky	10 000,00	Štěpánský turnaj v šachu	3. sport	7 000,00
20	Rodinné centrum Valašské Klobouky	30 000,00	Den vzájemnosti	4. spolupráce spol. se školstvím	vyřazeno z hodnocení
21	Rodinné centrum Valašské Klobouky	20 000,00	Celoroční provoz Dětského lesního klubu Vrběnka	6. práce s dětmi a mládeží	vyřazeno z hodnocení
22	Výtvarný spolek Vincůch	35 000,00	Otevřené ateliéry - výtvarné workshopy	1. kultura	30 000,00
23	Výtvarný spolek G	20 000,00	Gymnázium výtvarné	1. kultura	16 000,00
24	Výtvarný spolek G	20 000,00	Výtvarný kurz krajinomalby - Plenér 2024	6. práce s dětmi a mládeží	17 000,00
25	Přátelé houslí a ZUŠ Valašské Klobouky	21 000,00	Přátelé houslí a ZUŠ Valašské Klobouky	4. spolupráce spol. se školstvím	20 000,00
26	Kloboucké stezky	20 000,00	Kloboucké stezky - rozvoj cestovního ruchu ve městě VK	2. cestovní ruch	19 000,00
27	Kloboucké stezky	20 000,00	Kloboucké stezky - vzdělávání veřejnosti, pořádání závodů a brigád	6. práce s dětmi a mládeží	18 000,00
28	Orel jednota Valašské Klobouky	20 000,00	Kloboucká kola 2024	3. sport	17 000,00
29	Neziskovka	20 000,00	Soutěž pro děti a mládež v poskytování první pomoci	4. spolupráce spol. se školstvím	17 000,00
30	Klub Otevřená Beseda	40 000,00	Podpora nových kulturních aktivit a místní umělecké tvorby	1.kultura	35 000,00
746 000,00					550 000,00

Obrázek 15 Seznam žadatelů o dotace v rámci programu Spolupráce 2024

(zdroj: Město Valašské Klobouky, 2024)

Na Obrázku 14 vidíme seznam všech žadatelů o dotaci v rámci programu Spolupráce v roce 2024. V rámci kulturní oblasti bylo celkem 9 žadatelských projektů, z toho jeden byl zcela vyřazen z hodnocení. Co se týče Práce s dětmi a mládeží, zde je počet žadatelských projektů čtyři, z toho jeden byl vyřazen z hodnocení, dále Spolupráce spol. se školstvím obsahuje pět žádostí, taktéž jedna z nich zcela vyřazena, pět žádostí obsahuje také oblast Sportu, a Životní prostředí pouze dvě žádost. Oblast cestovního ruchu obsahuje žádost jednu. Z výše

uvedeného přehledu je zjevné, že peněžní hodnoty u požadavků jsou patrně vyšší než skutečně přidělené dotaci. To poukazuje na to, že dotační program je opravdu výběrový a není zde garantovaná plná výše dotace. Požadavky byly v celkové výši v hodnotě 746 000 Kč, skutečně přidělená částka však byla 550 000 Kč, což je o 196 000 Kč méně. Tři dotační žádost byly z hodnocení zcela vyřazeny, kvůli nesplnění podmínek.

Obrázek 16 Přehled dotací do jednotlivých oblastí v rámci programu Spolupráce 2024

(zdroj: Vlastní zpracování podle Město Valašské Klobouky, 2024)

Na Obrázku 16 můžeme vidět, že do oblasti kultury spadá značně největší část dotačních prostředků. V úhrnu se jedná o částku 224 000 Kč, která připadla neziskovým organizacím, zaměřených na kulturu, ve městě Valašské Klobouky v roce 2024. Za kulturou následuje oblast Práce s dětmi, která získala od města celkem 111 000 Kč. Oblast Spolupráce spol. se školstvím dosáhla dotačního příspěvku v hodnotě 80 000 Kč, Životní prostředí a Sport se liší pouze o 1 000 Kč. Životní prostředí získalo dotaci 52 000 Kč, vedle toho Sport získal 51 000 Kč. Na posledním místě se nachází oblast Cestovního ruchu, která získala 19 000 Kč.

Vyplývá z toho tedy to, že kultura je v daném městě opravdu velmi podporována ze strany města, což odpovídá pestrému celoročnímu kulturnímu programu ve Valašských

Kloboukách. Náklady na kulturu však každoročně rostou. Podle paní koordinátorky Programu Spolupráce, je aktuálně podpora neziskových organizací čerpána pouze od města. Dříve se čerpala také přímo ze Zlínského kraje a z Ministerstva kultury, avšak částky byly malé a žádost o dotace byla velmi administrativně náročná.

Podobným způsobem má vyřešenou dotační oblast obec Drnovice, která také poskytuje individuální účelové dotace spolkům, neziskovým organizacím a sdružením, které působí na jejím území. Dotace jsou určeny pro předem jasné stanovené a definované cíle a zaměřují se na podporu konkrétních oblastí ve společenském soužití. Obec upřednostňuje práci s mládeží a zlepšování životních podmínek v obci.

Členění oblastí podpory v Drnovicích:

- Provoz a údržba
- Volný čas pro děti a mládež
- Organizace veřejných akcí
- Investice, opravy
- Tábory, vícedenní soustředění

Rozdělení do jednotlivých oblastí zajišťuje efektivní využití veřejných prostředků, a hlavně transparentnost v rámci přerozdělení financí. Žádost o dotace by měla být v papírové nebo elektronické podobě a letos se podávala se v období mezi 6. lednem a 13. únorem 2025. (Obec Drnovice, 2025)

9.3 Analýza projektů kultury

Z výše uvedených informací je patrné, že oblast kultury je velmi limitována finančními zdroji, přesto kulturní činitelé plánují projekty do budoucna. Pro Valašské Klobouky je kultura a volný čas klíčová oblast komunitního života, na které je brána dlouhodobě zřetel v rámci rozvojové politiky.

V dokumentu Strategie města Valašské Klobouky 2030 jsou vyzdvihnuty jednotlivé kulturní vize:

- Město podporuje a usiluje o rozvoj tradičních městských akcí
- Město bude podporovat také nově vznikající kulturní aktivity

- Podpora spolkové činnosti v kulturní oblasti
- Město usiluje o zvýšení využití a oživení historických objektů
- Rozvoj propagace a prezentace regionálního kulturního dědictví
- Snaha o rozšíření kulturních aktivit na rozsáhlé městské lokality (Město Valašské Klobouky, 2023)

Město Brumov-Bylnice ve své strategické koncepci pro období 2023-2030 vyzdvihuje také budoucí plány v oblasti kultury. Důraz je zde kladen zejména na obnovu a modernizaci kulturní infrastruktury.

- Hrad má procházet etapami rozsáhlé rekonstrukce
- Vybudování naučné stezky, která zpřístupní město široké veřejnosti
- Péče o movité a nemovité památky – opravy, údržba
- V místním muzeu se plánuje výstavba nového provozního objektu
- V knihovně se plánuje založení komunitního centra na podporu občanských aktivit
- Rekonstrukce kulturního domu

Předpokládané náklady vycházejí na téměř 10 milionů Kč, financování bude zajištěno z vlastních i externích zdrojů. Předpokládá se využití dotací a grantů. (Město Brumov-Bylnice, 2023)

Ostatní obce mikroregionu sice nemají strategické dokumenty, které by se zaměřovaly na vizi kultury, nicméně i zde, na základě rozhovorů s aktéry, lze předpokládat snahu o zachování a rozvoj kulturního dědictví, podporu tradic a oživení veřejného prostoru prostřednictvím kulturních a komunitních aktivit.

10 NÁVRH KONCEPCE ROZVOJE MÍSTNÍ KULTURY

10.1 Analýza současného stavu a zhodnocení rozvojových výzev

Aktuální stav místní kultury v oblasti celého mikroregionu Valašské Klobucko lze charakterizovat jako vysoce hodnotně zakořeněný s důrazem na tradice, lidové umění a komunitní aktivity. Přestože, oblast kultury je zde na vysoké úrovni, čelí řadě rozvojových výzev, které jsou sice často spojeny s nedostatky v oblasti financování a infrastruktury, ale zároveň představují příležitosti ke zlepšení a růstu kulturního prostředí. Na území mikroregionu si obyvatelé zakládají na oživení folklorních prvků prostřednictvím tradičních akcí jako např. fašanky, Valašský jarmek, dožínky nebo také řemeslné trhy. Tyto akce prohlubují silnou regionální identitu s důrazem na mezigenerační předávání zvyků, hudby, krojů, či rukodělných aktivit.

Hlavními činiteli kultury v mikroregionu jsou města a obce, které se podílí na organizaci kulturní nabídky prostřednictvím městských knihoven, muzeí, informačních center pod záštitou oddělení kultury, na druhé straně stojí spolky, organizace a dobrovolníci, u kterých však dochází k omezení skrze finance a personální zdroje, což značně limituje jejich rozvoj. Nicméně například skautské středisko funguje často na základě osobního nadšení, bez stabilní finanční podpory či metodické pomoci.

Na základě terénního šetření a rozhovorů se zástupci lze konstatovat, že mezi místními vede zájem o tradiční kulturní formy. U mladší generace je však zřetelné odlišné očekávání od kulturních příležitostí, vyhledávají spíše modernější a digitální formy kultury mimo region. U kulturních aktérů lze také pozorovat rozšířenou nedostatečnou komunikace navzájem. Neexistuje žádná funkční platforma pro sdílení informací, koordinaci jednotlivých akcí či společné plánování. Další slabinu lze vypočítat v oblasti propagace, především v online prostředí, což omezuje oslovení širší veřejnosti, zejména mladší generace. Webové stránky často odrazují na první pohled, chybí jim grafická úprava. Slabinami však jsou nízká profesionalizace kulturních pracovníků, omezená digitalizace, potřeba většího zapojení mladší generace.

Možnosti dalšího rozvoje spočívají v propojení tradiční kultury s novými formáty, motivace mladých lidí k aktivní účasti nejen v publiku, ale podílet se i tvůrčí činnosti.

10.2 SWOT analýza

Tabulka 7 SWOT analýza kulturního dění v mikroregionu Valašské Klobucko

Silné stránky	Slabé stránky
• Vysoce zakořeněná kultura • Angažovanost veřejnosti na kulturním dění • Velké množství kulturních akcí po celý rok • Ochota neziskových organizací podílet se na kultuře bez vidiny zisku • Silná komunita kulturních aktérů • Podpora ze strany měst a obcí	• Nízká profesionalizace kulturních aktérů • Absence komunikačních nástrojů mezi neziskovými organizacemi navzájem • Absence znalostí práce s dotačními systémy • Obtížnost v oslovení mladší generace • Slabé propagační formy • Zaostalé webové stránky • Komplikace v získávání dotací
Příležitosti	Hrozby
• Možnost větší propagace • Modernizace webových stránek • Edukace v rámci dotačních systémů • Napojení na dotační programy • Spolupráce s mladými tvůrci	• Odchod mladé generace do jiných regionů • Finanční nestabilita • Snižující se zájem o tradiční hodnoty • Nepružnost v rámci kulturních institucí

(zdroj: Vlastní zpracování na základě zjištěných poznatků)

SWOT analýza zobrazuje ucelený pohled na silné a slabé stránky mikroregionu, a také na vnější faktory, které kulturu podporují nebo naopak ji mohou ohrozit. Mezi nejvýraznější stránky místní kultury patří hluboce zakořeněný důraz na tradice, který se zde daří udržovat díky generačnímu předávání hodnot, zvyků a folkloru. Velkým přínosem je zde ochota

místních obyvatel zapojovat se do kulturního života, ať už jako organizátoři nebo publikum. Po celý rok se zde koná velké množství kulturních událostí. Vysokou zásluhu zde mají neziskové organizace, které se aktivně podílejí na kulturním dění, bez nároku na zisk, což svědčí o hlubokém komunitním duchu a hodnotovém zakotvení kultury v mikroregionu. Tento přístup je podporován městy skrze poskytování zázemí i částečného financování.

Na druhou stranu, analýza zobrazuje také slabiny, se kterými se kultura v mikroregionu setkává. Aktéři místní kultury často postrádají profesionální dovednosti, využívají zastaralé formy propagace a často neovládají dotační systémy, čímž zbytečně ztrácejí možnosti na financování. Ze získaných informací v rozhovorech s aktéry kultury také vyplývá, že mezi jednotlivými obcemi mikroregionu vážne v oblasti kultury komunikace. Ve Valašských Kloboukách funguje dobře nastavený Program Spolupráce, díky kterému se místní neziskové organizace spojují a společně žádají město o dotační příspěvky. Takové spojení poukazuje na silnou jednotu a úsilí o získání podpory, což město oceňuje a je více ochotné uvolnit příspěvky z městského rozpočtu. Program Spolupráce lze považovat za inspirativní prvek pro ostatní obce mikroregionu. Závažným problémem je i nízké zapojení mladé generace, pro které jsou místní akce vnímány jako zastaralé, nedostatečně atraktivní nebo o nich skrz slabou propagaci ani neví.

Mezi příležitostmi lze jednoznačně zařadit modernizaci digitální komunikace, zlepšení webové prezentace a zapojení mladých tvůrců, například formou spolupráce s místními školami. Významným potenciálem, který by přispěl k rozvoji kultury, je i lepší orientace v dotačních systémech, díky které by organizace získaly prostředky na rozvoj infrastruktury nebo inovace programů.

Hrozby představují především odliv mladé generace skrze nezajímavou nabídku kulturních možností, finanční nestabilitu neziskového sektoru, postupné oslabování vztahu k tradičním hodnotám a nepružnost kulturních institucí, které často nezvládají reagovat na současné společenské změny.

10.3 Strategické cíle

Na základě zjištěných poznatků o dění kultury v mikroregionu Valašské Klobucko je vhodné nastavit strategické cíle pro efektivní rozvoj kultury. Nastavení těchto cílů povede k motivaci kulturních činitelů podílet se na vylepšování a celkové společenské spokojenosti v zázemí mikroregionu.

1. Vytvoření webové prezentace neziskových organizací ve spolupráci s místními školami

Mikroregionu Valašské Klobucko jednoznačně chybí oficiální webová prezentace, kde by byly představeny veškeré neziskové organizace. Taková platforma by obyvatelům přinesla nejdůležitější informace o činnostech jednotlivých organizací a také nadcházejících akcích, které tyto organizace pořádají. Stránky by cílily nejen na obyvatele mikroregionu, kterým by pomohly při plánování víkendových aktivit, ale také široké veřejnosti. Součástí stránek by byla i fotodokumentace z jednotlivých akcí. Každý spolek by měl svého administrátora, který by mohl akce i fotografie přidávat.

Opatření strategického cíle Vytvoření webové prezentace ve spolupráci s místními školami:

- Oslovení místních středních škol s možností zapojení nadaných studentů v oblasti multimediálních médií, kteří by vytvořili své návrhy na nově vypadající webové stránky
- Akce by probíhala formou soutěže
- Studenti by měli dostatek času na realizaci
- Vyhodnocení by probíhalo v kulturním domě za účasti spolužáků
- Jednotlivé webové stránky by byly promítnuty na plátně, soutěžící by měli prostor k jejich okomentování
- Studenti by hlasovali o vítězném projektu
- Vítěz by byl odměněn novým notebookem, který využije při studiu
- Vítězný návrh by byl využit jako nové webové stránky

Tabulka 8 Návrh rozpočtu Vytvoření webové prezentace neziskových organizací ve spolupráci s místními školami

Položka	Množství	Jednotková cena	Cena celkem
Hlavní cena pro vítěze – notebook	1 ks	18 000 Kč	18 000 Kč
Odměny za účast pro pět finalistů (dárkové balíčky)	5 ks	500 Kč	2 500 Kč
Pronájem sálu kulturního domu	1 den	2 000 Kč	2 000 Kč
Tisk plakátů na finální vyhodnocení	5 ks	10 Kč	50 Kč
Občerstvení na akci	40 osob	150 Kč	6 000 Kč
Celkem			28 550 Kč

(zdroj: Vlastní zpracování)

Tento strategický cíl podpoří dokonce dvě slabé stránky SWOT analýzy. Přínosem bude vytvoření webových stránek, která osloví veřejnost a zároveň samotný proces tvorby webových stránek ve spolupráci s místními školami zapojuje mladé obyvatele mikroregionu a přímo je zahrnuje do kulturního rozvoje. Předpokládané náklady na celou akci jsou ve výši 28 550 Kč, mohou se ale lišit. Pronájem kulturního domu může být v některých případech poskytnut obcí zdarma, občerstvení může být také na náklady sponzorů místních pečáren. Notebook může být také zafinancován sponzory. Tento návrh bude rozhodně dlouhodobým přínosem, protože přiláká další zájem o kulturu, navíc i studenti při realizaci získají nové zkušenosti.

2. Vzdělávání neziskových organizací v oblasti dotačních a grantových možností

V rámci analýzy kulturního prostředí lze identifikovat, že neziskové organizace nemají dostatečné znalosti v dotačních systémech, považují je za administrativně náročné a přichází tak o další možnosti financování, které by pomohly následnému kulturnímu rozvoji.

Opatření strategického cíle Vzdělávání neziskových organizací v oblasti dotačních a grantových možností:

- Zajištění externího lektora se zkušeností s dotačním managementem
- Zveřejnění pozvánky na jednodenní workshop pro zájemce o vzdělání
- Organizace workshopu
- Výklad teorie a praktické ukázky (vyplňování žádostí, návrh rozpočtu, hledání výzev)
- Distribuce přehledných materiálů
- Vytvoření kontaktní sítě pro sdílení zkušeností

Tabulka 9 Návrh rozpočtu Vzdělávání neziskových organizací v oblasti dotačních a grantových možností

Položka	Množství	Jednotková cena	Cena celkem
Lektor	1 osoba	8 000 Kč	8 000 Kč
Pronájem sálu kulturního domu	1 den	2 000 Kč	2 000 Kč
Občerstvení pro účastníky	20 osob	150 Kč	3 000 Kč
Tisk studijních materiálů	20 sad	150 Kč	3 000 Kč
Technické vybavení	1 den	1 500 Kč	1 500 Kč
Celkem			17 500 Kč

(zdroj: Vlastní zpracování)

Tento strategický cíl reaguje na jednu z nejčastěji zmiňovaných překážek – nedostatečné znalosti při získávání finančních prostředků. Investice do vzdělání v této oblasti je návratná. Vyšší schopnost čerpat dotace umožní nejen provoz stávajících aktivit, ale i jejich rozšíření, modernizaci či profesionalizaci. Neziskové organizace si díky této schopnosti můžou zajistit financování z Ministerstva kultury, krajských grantů či evropských fondů a nebudou limitovány rozpočtem obce. Dosáhnou tím i postu soběstačnosti. Seminář by mohl být

zopakován ročně, případně rozšířen o navazující online podporu nebo tematické konzultace. Lektor může být zajištěn odborníkem z úřadu.

3. Vytvoření koordinační kulturní platformy mikroregionu

Jednou z výrazných slabin kulturního prostředí mikroregionu Valašské Klobucko je absence vzájemné komunikace mezi neziskovými a kulturními organizacemi. Jednotlivé spolky, kulturní subjekty a instituce fungují často izolovaně, nesdílejí informace o plánovaných akcích, možnostech spolupráce nebo společných cílech. To vede ke zbytečnému překrývání aktivit, slabé propagaci a nevyužitému potenciálu lidských i materiálních zdrojů. Strategickým řešením je vytvoření neformální kulturní platformy, která bude sloužit ke koordinaci, výměně informací a posilování spolupráce v regionu.

Opatření strategického cíle Vytvoření koordinační kulturní platformy mikroregionu:

- Vytvoření uzavřené online skupiny (např. Facebook skupina, Google Groups)
- Uspořádání úvodního setkání kulturních aktérů v regionu (představení projektu, mapování, výměna kontaktů)
- Zavedení sdíleného kalendáře
- Určení hlavního koordinátora platformy
- Společné setkávání min. 2x ročně (sdílení zkušeností, plánování)

Tabulka 10 Návrh rozpočtu Vytvoření koordinační kulturní platformy mikroregionu

Položka	Množství	Jednotková cena	Cena celkem
Pronájem sálu pro úvodní setkání	1 den	2 000 Kč	2 000 Kč
Občerstvení pro účastníky (cca 30 osob)	30 osob	150 Kč	4 500 Kč
Tisk přehledů	paušál	-	1 000 Kč
Správa online platformy	paušál	-	1 500 Kč
Koordinátor	odměna	-	5 000 Kč

Celkem			14 000 Kč
--------	--	--	-----------

(zdroj: Vlastní zpracování)

Tento strategický cíl se zaměřuje na posílení spolupráce mezi kulturními aktéry mikroregionu, což je dlouhodobě slabé místo v kulturním prostředí. Jednoduchý digitální nástroj výrazně usnadní plánování a sníží riziko možných termínových kolizí akcí. Díky pravidelné výměně informací mohou organizace vzájemně čerpat inspiraci, navazovat spolupráci, snižovat náklady a podílet se na efektivním rozvoji kultury. V budoucnu lze tuto platformu rozvíjet i směrem ke společným dotačním grantům.

10.4 Monitoring a hodnocení

Úspěšnou realizaci navržených strategických cílů je zapotřebí systematicky sledovat v průběhu a následně zhodnotit jejich dopad na kulturní prostředí mikroregionu Valašské Klobucko. Monitoring a hodnocení jsou klíčové pro zajištění transparentnosti a efektivity a jednotlivých aktivit, ale i pro případné úpravy strategií v budoucnu.

Monitoring bude zajišťován koordinační skupinou složenou ze zástupců mikroregionu, neziskových organizací a kulturních institucí. Každý strategický cíl bude opatřen konkrétními ukazateli úspěchu (např. počet zapojených žáků, realizovaných workshopů, vytvořených výstupů, zajištěných dotací).

Monitoring bude probíhat pravidelně formou krátkých zpráv jednotlivých odpovědných subjektů, které budou shrnovat dosavadní pokrok, dosažené milníky, překážky v realizaci a návrhy řešení. Získaná data budou zaznamenána do jednotné tabulky, která umožní meziroční srovnání a zpětnou vazbu pro přípravu dalších opatření.

Zapojení veřejnosti

Monitoring a hodnocení budou probíhat s důrazem na zapojení veřejnosti. Obyvatelé regionu budou mít možnost se k jednotlivým projektům vyjádřit a navrhnout zlepšení. Pravidelná zpětná vazba umožní včasné rozpoznání případných problémů a možnost k určitým změnám. Transparentní vyhodnocování navíc přispěje k větší možnosti získat další grantové podpory a posílí spolupráci mezi jednotlivými subjekty.

Strategický cíl	Kvantitativní ukazatele	Kvalitativní ukazatele
1. Vytvoření webové prezentace neziskových organizací ve spolupráci s místními školami	- Počet zapojených studentů - Počet odevzdaných návrhů - Návštěvnost nového webu po spuštění	- Spokojenost uživatelů s novým webem (dotazník) - Hodnocení pedagogů - Zpětná vazba veřejnosti
2. Vzdělávání neziskových organizací v oblasti dotačních a grantových možností	- Počet účastníků workshopu - Počet následně podaných žádostí o dotaci	- Hodnocení ze strany účastníků (dotazník) - Hodnocení přínosu workshopu
3. Vytvoření koordinační kulturní platformy mikroregionu	- Počet zapojených organizací - Počet sdílených příspěvků ve skupině - Počet uskutečněných setkání	- Míra spokojenosti členů platformy (dotazník) - Počet vzniklých spoluprací nebo akcí

(zdroj: Vlastní zpracování)

Kvantitativní a kvalitativní ukazatele:

Každý z cílů bude sledován pomocí kombinace kvantitativních a kvalitativních ukazatelů. Kvantitativní ukazatele budou například:

- Počet účastníků vzdělávacích workshopů
- Počet organizací přihlášených do dotačního vzdělávání

- Počet hlasujících žáků při soutěži o nový návrh webových stránek
- Počet návštěv nové webové platformy

Kvalitativní ukazatele budou zahrnovat:

- Zpětnou vazbu účastníků na vzdělávací akce
- Míru spokojenosti s novými webovými stránkami,
- Úroveň nově navázané spolupráce mezi aktéry v rámci kulturní platformy

Pro sběr kvalitativních dat budou využívány anonymní dotazníky a krátké řízené rozhovory s vybranými zástupci cílových skupin. Každý rok bude zpracována výroční hodnoticí zpráva, která shrne míru plnění cílů, dopad na kulturní prostředí a doporučení do následujícího období. Výsledky se budou prezentovat veřejnosti, aby byla zajištěna transparentnost. V rámci hodnocení bude také důležité porovnání skutečných nákladů na realizaci s původními návrhy rozpočtů.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit návrh koncepce řízení a rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v mikroregionu Valašské Klobucko. Na základě teoretických poznatků i praktické analýzy konkrétního prostředí byly identifikovány klíčové faktory ovlivňující současný stav kultury v regionu, a to jak z pohledu institucí a aktérů, tak i z hlediska kulturní identity a historického dědictví.

Analýza místních podmínek a rozhovory s aktéry prokázaly, že neziskové organizace v regionu jsou aktivní, avšak čelí celé řadě překážek. Mezi nejvýznamnější slabiny patří nedostatečné komunikační nástroje mezi organizacemi navzájem, slabé využívání dotačních příležitostí, omezené zapojení mladé generace a zastaralá digitální infrastruktura, zejména v oblasti online prezentace. Tyto poznatky byly následně shrnuty do SWOT analýzy, která posloužila jako základ pro návrh konkrétních strategických cílů.

Navržené strategické cíle reflektují reálné potřeby a možnosti regionu. Patří mezi ně modernizace webových stránek prostřednictvím spolupráce se školami, vzdělávání neziskových aktérů v oblasti grantových žádostí a vytvoření platformy pro zefektivnění spolupráce mezi kulturními subjekty. Každý z cílů je doplněn konkrétními kroky realizace a orientačním rozpočtem.

Závěrem lze říci, že podpora kultury na místní úrovni není pouze otázkou financí, ale především dobrého řízení, spolupráce a strategického přístupu. Navržená koncepce může sloužit jako inspirace pro další plánování a rozhodování nejen v mikroregionu Valašské Klobucko, ale i v jiných srovnatelných regionech. Důraz na kulturní identitu, propojení generací a zapojení místních obyvatel do kulturního dění je cestou k udržitelnému a živému kulturnímu prostředí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BACHMANNOVÁ, Jarmila, 2017. *Česká nářeční skupina*. Online. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, eds. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/ČESKÁ%20NÁŘEČNÍ%20SKUPINA>. [cit. 2025-04-27].
- BALIBREA, Mari Paz, 2017. *The Global Cultural Capital: Addressing the Citizen and Producing the City in Barcelona: Addressing the Citizen and Producing the City in Barcelona*. London: Palgrave Macmillan UK. Dostupné z: doi:10.1057/978-1-137-53596-2.
- BARTMIŃSKI, Jerzy, 2016. *Jazyk v kontextu kultury: dvanáct statí z lubelské kognitivní etnolingvistiky*. Přeložila, komentářem doplnila a úvodní a závěrečnou studii napsala Irena Vaňková. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-2883-7.
- CEJPOVÁ, Irena, 2018. *Region a regionální identita ve vztahu k regionálnímu rozvoji*. Online. Kulturní studia / Cultural Studies. Dostupné z: <https://kulturnistudia.cz/region-a-regionalni-identita-ve-vztahu-k-regionalnimu-rozvoji/>. [cit. 2025-04-19].
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2025. *Veřejná databáze: Demografické údaje obcí mikroregionu Valašské Klobucko*. Online. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>. [cit. 2025-05-02].
- DYTRTOVÁ, Kateřina, 2018. *Tvorba, řemeslo a design*. Výtvarná výchova, Roč. 57, č. 1–2, s. 22–29. ISSN 1210-3691.
- ERTÜRKOVÁ, Eylem, 2016. *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. Brno: Barrister & Principal; Praha: Institut umění – Divadelní ústav. ISBN 978-80-7008-368-0.
- FOTOKLUB KFA BRUMOV-BYLNICE, 2025. *KFA Brumov-Bylnice*. Online. Dostupné z: <http://fotokfa.cz/>. [cit. 2025-05-08].
- HLAVÁČEK, Jiří, 2019. *K institucionálnímu vývoji lidové umělecké výroby v Československu po roce 1945*. Kulturní studia. Roč. 1, č. 1. ISSN 2336-4494.

- Infodnes.cz, 2025. *Ministerstvo kultury připravuje koncept Státní kulturní politiky (SKP26+)*. Online. Dostupné z: <https://www.infodnes.cz/zpravodajstvi/63278-ministerstvo-kultury-pripravuje-koncept-statni-kulturni-politiky-skp26/>. [cit. 2025-04-18].
- IREINOVÁ, Martina a KONEČNÁ Hana, 2016. *Slovník nářečí českého jazyka*. Online. Praha: Středisko společných činností AV ČR, Edice Věda kolem nás, sv. 48. ISSN 2464-6245. Dostupné z: http://www.vedakolemna.cz/miranda2/m2/sys/galerie-download/VKN_48web.pdf. [cit. 2025-04-27].
- Jazyky.com, 2018. *Česká nářečí a jejich specifika*. Online. 5. prosince 2018. Dostupné z: <https://www.jazyky.com/ceska-nareci-a-jejich-specifika/>. [cit. 2025-04-27].
- KLOFEROVÁ, Stanislava, 2017. Východomoravská nářeční skupina. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, eds. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Online. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/VÝCHODOMORAVSKÁ%20NÁŘEČNÍ%20SKUPINA>. [cit. 2025-04-27].
- KLUB SENIORŮ NEDAŠOV, 2025. *Klub seniorů Nedašov*. Online. Dostupné z: <https://nedasovklubsenior.estranky.cz/>. [cit. 2025-05-08].
- KRECHOVSKÁ, Michaela; HEJDUKOVÁ, Pavlína a HOMMEROVÁ, Dita, 2018. *Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3075-2.
- MARIÁNSKOLÁZEŇSKO, 2016. *Zmapování tradičních řemesel v česko-německém pohraničí: Část – české území*. Tři Sekery: Mariánskolázeňsko, o.p.s. Projekt Tradiční řemesla v regionu Euregio Egrensis, č. projektu 100247747.
- MAŠLÁŇ, P. a PLEVOVÁ, L., 2014. *Sidonie: historie a příroda sklářské osady*. Vsetín: Muzeum regionu Valašsko. ISBN 978-80-87614-26-6.
- MATEŘSKÁ ŠKOLA BRUMOV-BYLNICE, 2025. *Vynášení Moreny*. Online. Dostupné z: <https://www.msbrumov.cz/fotogalerie-msbrumov/vynaseni-moreny>. [cit. 2025-04-18].
- MĚSTO BRUMOV-BYLNICE, 2023. *Program rozvoje města Brumov-Bylnice: 2023–2030*. Online. Brumov-Bylnice: Město Brumov-Bylnice. [cit. 2025-04-18].
- MĚSTO VALAŠSKÉ KLOBOUKY, 2023. *Strategický plán města Valašské Klobouky 2030: aktualizace říjen 2023*. Online. Valašské Klobouky: Město Valašské Klobouky.

Dostupné z: https://www.valasskeklobouky.cz/files/obecni-urad/strategie/Strategicky_plan_2023_aktualizace.pdf. [cit. 2025-04-18].

MĚSTO VALAŠSKÉ KLOBOUKY, 2024. *Vyhlášení Programu SPOLUPRÁCE pro rok 2025*. Online. Valašské Klobouky: Rada města. Dostupné z: <https://www.valasskeklobouky.cz>. [cit. 2025-04-18].

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2021. *Státní kulturní politika 2021–2025+*. Online. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-2021-2025--3030.html>. [cit. 2025-04-18].

MINISTERSTVO KULTURY ČR, 2024. *Ministr kultury Martin Baxa: Rok 2025 přinese resortu Ministerstva kultury ČR rekordní rozpočet*. Online. 25. září 2024. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5892cs-ministr-kultury-martin-baxa-rok-2025-prinese-resortu-ministerstva-kultury-cr>. [cit. 2025-04-19].

Nasevalassko.info, 2022. *Nedašov: Završské dožínky – krátký videozáznam z odpolední slavnosti*. Online. Dostupné z: <https://www.nasevalassko.info/zpravodajstvi/ostatni-zpravy/item/10327-nedasov-zavrsske-dozinky-kratky-videozaznam-z-odpoledni-slavnosti-1482022.html>. [cit. 2025-05-02].

OBEC DRNOVICE, 2024. *Dotace neziskovým subjektům*. Online. Drnovice: Obec Drnovice. Dostupné z: <https://www.drnovice.cz/dotace-neziskovym-subjektum>. [cit. 2025-05-10].

OBEC NEDAŠOV, 2019. *Tradiční dožínky*. Online. Dostupné z: <https://www.nedasov.cz/aktualne/aktuality/tradicni-dozinky-852cs.html>. [cit. 2025-05-02].

OBEC PETRŮVKA, 2025. *Historie spolků a sdružení*. Online. Dostupné z: <https://www.obecpetruvka.cz/historie-spolku-a-sdruzeni/ds-1030>. [cit. 2025-05-08].

OBEC POTEČ, 2025. *ČČK – Poteč*. Online. Dostupné z: <https://www.potec.cz/cck-potec/ds-1085>. [cit. 2025-05-08].

ODEHNAL, Petr, 2018. *Valašské Klobouky: Osnova paměti*. Valašské Klobouky: město Valašské Klobouky. ISBN 978-80-906836-1-7.

PALOVÁ, Zuzana a ŠEBESTOVÁ Jana, 2017. Nový pohled na hodnocení regionálních disparit v sociální oblasti. Online. *Evaluační teorie a praxe*, s. 57–68. Dostupné z: https://evaltep.cz/wp-content/uploads/2019/05/ETP_1_2017.pdf. [cit. 2025-04-19].

PERNICA, Petr, 2017. *Nový pohled na kulturu: logistika kultury*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-2730-6.

POWELL, Walter W. a BROMLEY, Patricia, 2020. *The Nonprofit Sector: A Research Handbook*. 3rd edition. Stanford: Stanford University Press. ISBN 978-1-5036-0804-7.

Radímejak.cz, 2024. *Dožínky: tradice a zvyky*. Online. Dostupné z: <https://radimejak.cz/dozinky-tradice-zvyky/>. [cit. 2025-05-01].

SKARUPSKÁ, Helena, 2017. Kulturní identita jako součást výchovy k občanství u adolescentů. *Sociální pedagogika / Social Education*, 15–26.
<https://doi.org/10.7441/soced.2017.05.02.02>.

SKAUTSKÉ STŘEDISKO BRUMOV-BYLNICE, 2025. *Historie skautingu*. Online. Dostupné z: https://skautbrumov.cz/skautska_cinnost/historie-skautingu/. [cit. 2025-05-08].

SPOLEK PRO ROZVOJ MÍSTNÍ ČÁSTI SIDONIE, 2025. *Historie Sidonie*. Online. Sidonie: Spolek pro rozvoj místní části Sidonie, z. s. Dostupné z: <https://www.svsidonie.cz/sidonie/historie/>. [cit. 2025-05-02].

SVOBODA, František a ŠKARABELOVÁ, Simona, 2024. *Ekonomika kultury*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-9633-2.

ŠEDIVÝ, Marek a MEDLÍKOVÁ, Olga, 2017. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0249-5.

ŠIPKOVÁ, Milena, 2017. Středomoravská nářeční skupina. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, eds. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Online. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/STŘEDOMORAVSKÁ%20NÁŘEČNÍ%20SKUPINA>. [cit. 2025-03-25].

TV NOE, 2010. *U NÁS aneb Od cimbálu o lidové kultuře: Valašský kružek Závřsan*. Online. Dostupné z: <https://www.tvnoe.cz/porad/5318-u-nas-aneb-od-cimbalu-o-lidove-kulture-valassky-kruzek-zavrsan>. [cit. 2025-05-08].

Valach.cz, 2024. *Klobucko, malebný mikroregion Valašska*. Online. Dostupné z: <https://www.valach.cz/clanky/klobucko-malebny-mikroregion-valasska/>. [cit. 2025-04-27].

VALAŠSKÉ KLOBUCKO, 2025. *O Valašském Klobucku*. Online. Dostupné z: <https://www.valasskeklobucko.cz/o%2Dvalasskem%2Dklobucku/ds-1013/p1=1036>. [cit. 2025-04-27].

VALAŠSKÝ MIKULÁŠSKÝ JARMEK, 2025. *O jarmeku*. Online. Dostupné z: <https://jarmek.cz/o-jarmeku/>. [cit. 2025-05-01].

ZHENG, Weiting; NI, Na a CRILLY, Donal, 2019. *Non-profit organizations as a nexus between government and business: Evidence from Chinese charities*. Strategic Management Journal, roč. 40, č. 4, s. 658–684. Wiley. DOI: 10.1002/smj.2958. ISSN 0143-2095.

BALHAR, Jan, 2017. Slezská nářeční skupina. In: Petr KARLÍK, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, eds. *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Online. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/SLEZSKÁ%20NÁŘEČNÍ%20SKUPINA>. [cit. 2025-03-25].

ŠIMONÍK, Petr, 2025. *Fašanky Lačnov 1. 3. 2025*. Online. Dostupné z: <https://www.rajce.idnes.cz/petrsimonik/album/fasanky-lacnov-1-3-2025>. [cit. 2025-05-02].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Schéma mikroregionu Valašské Klobucko	43
Obrázek 2 Sklářská kolonie	48
Obrázek 3 Sklářská kolonie aktuálně.....	48
Obrázek 4 Tříkrálová obchůzka v Brumově-Bylnici.....	49
Obrázek 5 Vynášení Moreny v Brumově-Bylnici	50
Obrázek 6 Fašanky v Lačnově 2025	51
Obrázek 7 Slavnosti Dožínek v Nedašově 2016.....	52
Obrázek 8 Nedašovští čerti na Mikulášském jarmeku.....	53
Obrázek 9 Klobučtí čerti na Mikulášském jarmeku	53
Obrázek 10 Dotace a příspěvky na kulturní činnost v letech 2018-2021	57
Obrázek 11 Náhled webové stránky www.nasevalassko.info	61
Obrázek 12 Pracovní list na Pohádkový hrad 2024	71
Obrázek 13 Příjmová stránka rozpočtu na Pohádkový rok 2024.....	72
Obrázek 14 Výdajová stránka rozpočtu na Pohádkový rok 2024.....	73
Obrázek 15 Seznam žadatelů o dotace v rámci programu Spolupráce 2024.....	77
Obrázek 16 Přehled dotací do jednotlivých oblastí v rámci programu Spolupráce 2024....	78

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2 Členění regionálních disparit do dvouúrovňové klasifikace.....	39
Tabulka 3 Demografické ukazatele v mikroregionu Valašské Klobucko.....	43
Tabulka 4 Přínos demografického rozložení v městech Brumov – Bylnice vs. Rožnov pod Radhoštěm v 50. – 60. letech 20. století	46
Tabulka 5 Struktura členů v organizaci Junák – český skaut, středisko Brumov-Bylnice, z. s. v roce 2023	58
Tabulka 6 SWOT analýza akce Pohádkový hrad.....	75
Tabulka 7 Přehled dotačních oblastí s maximálními možnými příspěvky	76
Tabulka 8 SWOT analýza kulturního dění v mikroregionu Valašské Klobucko	82
Tabulka 9 Návrh rozpočtu Vytvoření webové prezentace neziskových organizací ve spolupráci s místními školami.....	85
Tabulka 10 Návrh rozpočtu Vzdělávání neziskových organizací v oblasti dotačních a grantových možností.....	86
Tabulka 11 Návrh rozpočtu Vytvoření koordinační kulturní platformy mikroregionu	87
Tabulka 12 Ukazatelé úspěšnosti navrhovaných strategických cílů	88